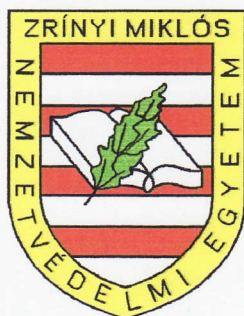

Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem
Kossuth Lajos Hadtudományi Kar

**XXVIII. Országos
Tudományos Diákköri Konferencia
10. Hadtudományi Szekció**

Rezümé kötet

Budapest
2007. április 18-19.

Különlegessége konferenciánknak, hogy két tagozatban is videokonferencia segítségével zajlanak a bemutatók, mivel a pályázók külszolgálati feladatot teljesítenek, illetve külföldi kutatói beosztást töltenek be. A modern technika segítségével azonban a világ távoli pontjairól, Afganisztánból és az Amerikai Egyesült Államokból is bemutatathatják pályamunkájukat.

A bemutatott dolgozatok száma a korábbi évekhez képest kevesebb, s ez jelentős mértékben a képzési létszám csökkenésének tudható be, ugyanakkor elmondhatjuk, hogy a bírálók szerint magas színvonalú, értékes pályamunkák születtek.

A konferencia valamennyi szervezője, rendezője és közreműködője nevében sok sikert, érdekes, eredményes bemutatókat kívánunk minden pályázónak.

Budapest, 2007. április 18—19.

Dr. Horpácsi Ferenc határőr alezredes
ügyvezető titkár

Dr. Lükő Dénes okl. mk. alezredes
ügyvezető elnök

Dr. Szendy István ezredes
Hadtudományi Szakmai Bizottság
elnök

ABV TÁMOGATÁS, KÖRNYEZETBIZTONSÁG ÉS KATONAI KÖRNYEZETVÉDELME TAGOZAT

**ARZÉN, MINT KÖRNYEZETI SZENNYEZŐANYAG POLAROGRÁFIÁS
MÓDSZERREL TÖRTÉNŐ KIMUTATÁSA ALACSONY
KONCENTRÁCIÓBAN, VIZES KÖZEGBEN**

Szerző: JASZTRAB PÉTER
(BJKMK Vegyivédelmi- és környezetbiztonsági szakirány)

Konzulens: Dr. Földi László örgy. egyetemi docens

A munkám során egy a környezetre nagyon veszélyes elemre kívánom felhívni a figyelmet, és annak a legkisebb koncentrációjában történő kimutatására teszek javaslatot egy modern, korszerűsített eszköz segítségével, amire egyúttal az erre a célra kifejlesztett újszerű eljárás tesztelése közben kerül sor. Az előbb említett veszélyes elem nem más, mint az arzén. Az arzént súlyos, krónikus betegségek okozójaként tartják számon. Az egészségügyi kockázatokat figyelembe véve az Európai Unió maximálisan 10 ppb határértéket fogad el az ivóvízben. Ennek a teljesítése még várat magára. Ma közel 1,4 millió magyar ember kénytelen ilyen vizet fogyasztani.

A dolog árnyoldala, hogy a közelmúltban az arzént növényvédő szernek használták, hadseregeknél viszont hólyaghúzóanyag, és ingerlő-, fojtótípusú anyagként volt rendszeresítve. Napjainkban pedig egy közkedvelt faanyagvédő festékről bizonyosodott be, hogy rákkeltő hatással bír.

Az arzén azonban természetes módon is jelen van a környezetünkben. Kimosódva a kőzetekből, talajból könnyen felszívódhat a növényekbe, és elfogyaszthatják az állatok, ami során egészségünket veszélyeztető módon kerülhet be az embert érintő táplálékláncba is. Ezért fontos a hétköznapi egészségmegőrzésért folytatott küzdelemben, a toxikus vegyületek nyomelem-tartalmának figyelemmel kísérése, és összetételének meghatározása. Erre nyújt lehetőséget a polarográfia.

A polarográfia olyan nyomelem-analitikai eljárás, ami alacsony koncentrációk kimutatására alkalmas. Az új technikáknak megfelelően számítógép-vezérelt, ezen felül lehetővé teszi a multi-elemmeghatározást, és az elemanalízist is.

A dolgozatom célja az volt: bemutassam az arzén jelentette veszélyeket, megvizsgáljam a polarográfia arzén nyommennyiségi kimutatására való alkalmazhatóságát, ennek érdekében kísérletet végezzek Hong Li és Ronald B. Smart új eljárásával, ajánlást tegyek a készülék más elemek kimutatásának felhasználhatóságára, felhívjam a figyelmet a polarográfiában rejlő lehetőségekre.

**MŰSZAKI MENTÉSEK TERVEZÉSI PROBLÉMÁI AZ ESZKÖZÖK
FEJLŐDÉSÉNEK ÉS A KÁRFELSZÁMOLÁSI GYAKORLAT
VIZSGÁLATÁNAK TÜKRÉBEN**

Szerző: KUTI RAJMUND
(ZMNE BJKMK Katvéd. szak)

Konzulens: Dr. Földi László mk. őrnagy egyetemi docens

A hivatásos önkormányzati tűzoltóságok az elmúlt néhány évben jelentős változáson mentek keresztül. Modernebb gépjárművek, nagyobb védelmet nyújtó védőruhák, új műszaki mentési feladatok ellátására szolgáló eszközök kerültek a tűzoltóság birtokába.

Az elmúlt években megnövekedett különféle kárfelszámolási feladatok összetettsége viszont megköveteli a komplex beavatkozások tervezését, a műszaki mentési tervek gyakorlati megvalósítását.

A dolgozat első részében áttekintem az eszközök fejlődését a kezdetektől napjainkig, gyakorlati alkalmazásuk lehetőségeit szem előtt tartva.

A második részben egy általam kidolgozott számítógépes erő-eszköz számítási programot mutatok be. Végül ajánlasképpen műszaki mentési tervet készítettem, melyet a melléklet tartalmaz.

Dolgozatommal rá szeretnék világítani a téma aktualitására, fontosságára, hozzá szeretnék járulni a műszaki mentések tervezésének kidolgozásához, ezáltal a gyorsabb kárfelszámolásához.

**A VÍZKÖDDDEL OLTÁS TAKTIKAI LEHETŐSÉGEI, MODERN MOBIL
OLTÓBERENDEZÉSEK ALKALMAZHATÓSÁGÁNAK VIZSGÁLATA**

Szerző: KUTI RAJMUND
(ZMNE BJKMK Katvéd. szak)

Konzulens: Dr. Földi László mk. őrnagy, egyetemi docens

A hivatásos önkormányzati tűzoltóságok az elmúlt néhány évben jelentős változáson mentek keresztül. Modernebb gépjárművek, nagyobb védelmet nyújtó védőruhák, új oltóanyagok és eszközök kerültek a tűzoltóság birtokába.

Ilyen eszközök többek között a robbanómotorral hajtott mobil vízköddel oltó berendezések is. Ezek a berendezések a legrégebben használt oltóanyagnak, a víznek speciális felhasználását teszik lehetővé, melyeknek eredményes használatával lecsökken az oltási idő, és gyakorlatilag megszűnnek a másodlagos, úgynevezett vízkárok, melyek több tízmillió forint értékét tesznek ki évente „csak” Magyarországon. Ezek az eszközök még nem terjedtek el hazánkban, mindössze pár darab áll szolgálatban.

A dolgozat első részében a berendezések által kijuttatott oltóanyagként szolgáló vízről, mint leggyakrabban használt oltóanyagról írok, a második részben az impulzus puskától kiindulva a robbanómotoros, mobil vízköddel oltó berendezéseket jellemzem, bemutatva a vízköddel történő tűzoltás lényegét, gyakorlati megvalósítását és alkalmazásának lehetőségeit. Saját kutatási eredményként bemutatom a vízköddel oltó berendezés mentesítésre történő felhasználhatóságát.

Dolgozatommal rá szeretnék világítani a téma aktualitására, fontosságára, hozzá szeretnék járulni ehhez az új, gazdaságosabb, biztonságosabb, környezetbarátabb tűzoltási mód elterjedéséhez, elfogadtatásához, és fel szeretném hívni a figyelmet a berendezések sokoldalúságára, különféle felhasználási lehetőségeire.

KÖZÚTI VESZÉLYES ÁRU SZÁLLÍTMÁNYOK ELLENŐRZÉSÉNEK AKTUÁLIS KÉRDÉSEI

Szerző: MÉSZÁROS KATALIN ÉVA
(ZMNE BJKMK Katvéd. szak)

Konzulens: Dr. Földi László mk. őrnagy, egyetemi docens.

Hazánkban évről évre növekszik a közúton történő veszélyes áru szállítások száma. E tevékenység összetettsége és veszélyessége miatt kiemelkedően fontosnak tartom a közúti veszélyes áru szállítmányok ellenőrzését, az ellenőrzést és a szállítást végzők képzését, a szállítást végzők folyamatos és szigorú ellenőrzését; ezért választottam e területet a pályamunkám kutatási területének.

Dolgozatomban bemutatom a közúti veszélyes áruk szállításának ellenőrzését végző szerveket, a komplex ellenőrzési és szabályozási rendszert, másrészt a birtokomban levő 2005. évi statisztikai adatokra alapozva az ellenőrzések hatékonyságának vizsgálatát is lefolytatom. Vizsgálódásom számos hiányosságra hívja fel a figyelmet, melyek megoldása sürgető feladat a szállítások biztonságának növelése, és a szabálysértések szankcionálhatósága érdekében.

Pályamunkámban rámutatok a hiányosságokra, valamint azok megoldásához igyekszem irányt mutatni.

A KRITIKUS INFRASTRUKTÚRA ÉS TERRORTÁMADÁSOKKAL SZEMBENI VÉDELME NEK KATASZTRÓFAVÉDELMI FELADATAI

Szerző: NAGY RUDOLF
(ZMNE BJKMK Katvéd. szak)

Konzulens: Dr. Földi László mk. őrnagy, egyetemi docens

A dolgozat tárgya a kritikus infrastruktúra és a társadalom kapcsolatának, ezen belül is a működési zavarok kihatásainak vizsgálata, valamint a modern civilizáció létezéséhez elengedhetetlen infrastrukturális rendszerek terrortámadások általi fenyegetettségére a katasztrófavédelem eszközrendszerével történő válaszreakálás lehetőségeinek a számbavétele tanulmány formájában.

Az említett összefüggések feltárása érdekében, a saját vizsgálataim fényében megalkotott kritikus infrastruktúra fogalmát felhasználva, a dolgozat első két fejezetében rövid történeti áttekintést adok a kritikus infrastruktúráról és a terrorizmus fejlődéséről.

A III. fejezetben a létfontosságú infrastruktúrák védelmének és a terrortámadások haszon-veszteség analízisének kapcsolatát vizsgálva adok választ a veszélyeztetettség kérdésére, a magam által felállított szempontok szerint végzett elemzés alapján.

A kritikus infrastruktúra terrorizmussal szembeni védelme általános formáinak áttekintése részeként, a hálózati elmélet segítségével hívásával levont következtetés alapján, ajánlást teszek a védelem erőforrásainak hatékony felhasználására a IV. fejezetben. Majd ezt követően áttekintem a katasztrófavédelem vonatkozó feladatait és az eddig végrehajtott terrortámadásokat kiindulópontként használva röviden, ismertetem a szakterület számára le-szűrhető tapasztalatokat.

Az összefoglalásban megfogalmazott ajánlásokkal, következtetésekkel és a tovább kutatás lehetőségei vázolásával támpontot kívánok adni az ide kapcsolódó szakmai kérdések gyakorlati, illetve tudományos megválaszolásához.

ZSEBSZÁMÍTÓGÉPEKKEL TÁMOGATOTT TŰZOLTÁS

Szerző: NOSKÓ ZSOLT
(ZMNE BJKMK Katvéd. szak)

Konzulens: Dr. Grósz Zoltán nyá. ezredes, egyetemi docens

Ebben a tanulmányban szeretném a tűzoltási munka segítéséhez, egy olyan technológia alkalmazhatóságát vizsgálni, amely a civil életben már széles körben elterjedt, ellenben tűzoltósági alkalmazásra — Magyarországon, illetve nemzetközi szinten is — csak helyi kísérletek történtek. Megpróbálom vizsgálni a tapasztalatokat, mérlegelve a technológia bevezetésének anyagi vonzatait is.

A 2006. augusztus 9-én a Budapesti Műszaki Egyetem pincéjében keletkezett, három tűzoltó életét követelő tüzeset kapcsán a tűzoltók munkája újra az érdeklődés középpontjává vált. Egyes szakvélemények szerint a tűzoltók hibáztak, mások szerint megfelelő, korszerű eszközök alkalmazásával a tragédia megelőzhető lett volna. Az általam bemutatni kívánt eszköz alkalmazása — véleményem szerint — csökkenthetné a balesetek esélyét, biztonságosabbá és hatékonyabbá tehetné a tűzoltók beavatkozó munkáját.

Vizsgálni szeretném a tűzoltóságok által végzett tűzoltási, műszaki-mentési tevékenység támogatásának lehetőségét zsebszámítógépek, más néven Pocket PC-k (PDA1-k) használatával.

Fel szeretném mérni, azokat a lehetőségeket, amelyet ezen hordozható számítógépek alkalmazása nyújthat a tűzoltók számára.

Szeretném bemutatni, hogy a zsebszámítógépek bevezetése milyen előnyökkel járna egy beavatkozásnál, megpróbálok egy konkrét típust kiválasztani az árak és az igény mérlegelésével. Szeretném néhány konkrét példával felvázolni a felhasználási lehetőségek széles spektrumát, ötleteket adva ezzel későbbi fejlesztésekhez.

A Personal Digital Assistant olyan kézi-számítógép, amely asztali számítógéphez csatlakoztatva adatok, információk fel- és letöltésére, továbbá az asztali számítógéptől függetlenül az adatok feldolgozására, információ-szerzésre is használható.

AZ ÖNKORMÁNYZATOK ÉS A KATASZTRÓFAVÉDELEM EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK MEGSZERVEZÉSE TERMÉSZETI CSAPÁSOK KÖVETKEZMÉNYEINEK FELSZÁMOLÁSA SORÁN

Szerző: TUNYOGI DÓRA
(ZMNE BJKMK Védelmi Ig. szak)

Konzulens: Török László E. okl. mk. alezredes, főiskolai docens

A katasztrófavédelem Magyarországon egyre kedveltebb és népszerűbb kutatási témává kezd válni. Az elmúlt évek természeti csapásai ráirányították a figyelmet az állami szervek és az önkormányzatok katasztrófák esetén történő együttműködésének fontosságára és a rendszer működésének hibáira. Az árvizek, viharok, és extrém hevességű csapadékok következtében előálló havária helyzetek kezeléséhez minden résztvevő nagyfokú szervezethez van szükség. A 2006. augusztus 20-án bekövetkezett viharban 5-en haltak meg és 300 fölött volt a sérültek száma. A tavaszi árvizek közel azonos időpontban Magyarország nagyobb folyóin próbára tették a védekezésben közreműködőket. A globális felmelegedés következtében szélsőségesebbé váló időjárás megköveteli, hogy az elkövetkezendő időszakban részletesen kidolgozzák és begyakorolják a természeti csapások esetén az együttműködés rendjét.

Dolgozatom témája, hogy megvizsgáljam a katasztrófavédelmi jogszabályok végrehajtási rendjét a mindennapi gyakorlatban, illetve hogy összehasonlítsam a kárelhárításban résztvevő szervek együttműködési megállapodásait, rámutassak a hiányosságok okaira és esetleges kiküszöbölésükre. Fontos a katasztrófavédelem, az önkormányzatok, az egészségügyi, vízügyi szervek valamint a meteorológiai szolgálatok felelősségi körének áttekintése, tevékenységük elemzése egy-egy konkrétan bekövetkezett esemény kapcsán. Dolgozatomban különös hangsúlyt fektetek a megvizsgált esetek tanulságainak levonására és a következtetéseim alapján a várható hasonló természeti csapások esetére történő felkészülésre.

Rá szeretnék mutatni az áradások, a viharok, a felhőszakadások és az azokat követő árvizek sűrűsödésének okaira és összefüggéseire a globális felmelegedést okozó emberi tevékenységgel. Összefoglalom a katasztrófák fajtáit, felosztásukat, előrejelzésük lehetséges módjait. Javaslataimmal elő szeretném mozdítani a katasztrófa-elhárítási tevékenységre való felkészítést és felkészülést az oktatás színvonalának emelésével is.

BIZTONSÁG- ÉS VÉDELEMPOLITIKA I. TAGOZAT

A KURD NÉP JÖVŐJE – EURÓPÁBAN? TÖRÖKORSZÁG UNIÓS CSATLAKOZÁSÁNAK NÉHÁNY BIZTONSÁGPOLITIKAI KÉRDÉSE

Szerző: CSIKI TAMÁS
(ZMNE KLHTK Biztonság- és védelempol. szak)

Konzulens: Dr. Remek Éva, egyetemi adjunktus

A dolgozat célja, hogy egy aktuális politikai és biztonságpolitika kérdést, a kurd nép jelenlegi helyzetét vizsgálja, elemezze, és valószínűsíthető forgatókönyveket fogalmazzon meg a kurd nép jövőjét illetően. A téma aktualitását a kurd nép közel-keleti konfliktusainak évszázados múltja, a szeparatisták két évtizedes fegyveres küzdelme, és a kurd nép megoldatlan jelen helyzete adja. A dolgozat kapcsolódik a szerző korábbi elemző munkájához a kisebbségi konfliktusok és kisebbségvédelem, valamint a nemzetközi migráció témáján keresztül.

A „kurd kérdés” ismertetése rövid történelmi áttekintést követően négy állam – Törökország, Irak, Irán és Szíria – kurd lakosságának jelenlegi helyzetét elemzi, kiemelve a biztonságpolitikai kockázatokat és kisebbségi jogi hiányosságokat. Külön értékelés tárgya, hogy a számos kurd etnikumként meghatározott „kurd nép” a nemzetfejlődés mely fokán áll, és képes-e szuverén állam létrehozására. A független kurd állam, illetve valamely autonóm terület kialakításának mind elméleti, mind gyakorlati lehetőségei és akadályai megjelennek az első fejezetben.

A második fejezet mutatja be Törökország európai uniós csatlakozásának a kérdésben releváns politikai követelményeit és kockázatait, valamint a török politikai- és jogrendszer hiányosságait a kisebbségvédelem terén. Ez a rész vizsgálja a kurd népesség migrációs potenciálját, azaz az esetleges uniós csatlakozás vagy társulás kapcsán felmerülő migrációs hajlandóságot, annak motiváló és gátló tényezőivel együtt. Ehhez kapcsolódóan jelenik meg a kurd szeparatista terrorizmus európai beszívargásának esélye és veszélyének értékelése.

A záró következtetéseket követően a kurd nép jövőjére vonatkozó két, a szerző által valószínűnek ítélt forgatókönyvet vázol fel, és javaslatokat fogalmaz meg a jelenlegi problémák kezelésére.

**KISEBBSÉGVÉDELMI TÖREKVÉSEK AZ EURÓPAI TÁRSADALMI
BIZTONSÁG NÖVELÉSÉRE, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A ROMÁNIAI
MAGYAR KISEBBSÉG HELYZETÉRE**

Szerző: CSIKI TAMÁS
(ZMNE KLHTK Biztonság- és védelempol. szak)

Konzulens: Dr. Remek Éva, egyetemi adjunktus

A dolgozat célja, hogy a biztonságpolitika egyik aktuális területét, a kisebbségvédelem kérdését tanulmányozza. Mindezt annak tükrében, hogy bár a közelmúlt és napjaink eseményei a kisebbségi konfliktusok vonatkozásában végzett kutató-feltáró-elemző munkát tesznek szükségessé, a kérdés nem kap kellő figyelmet. A téma aktualitását a Kárpát-medencében élő magyar kisebbségi közösségek léhelyzete, és különös tekintettel Románia európai uniós csatlakozása adja.

Már a bevezető gondolatok rámutatnak a nemzeti, vallási, nyelvi, kulturális kisebbségek jelentőségére Európában, mind a pusztán számszerűség, mind a mindennapok tapasztalatai alapján. Kulcsfontosságú a bemutatott összefüggés a kisebbségi konfliktusok és a társadalmi biztonság aspektusai, valamint a nemzetközi kisebbségvédelem jogi-elméleti, illetve gyakorlati alkalmazása között.

A tanulmány második része történelmi perspektívában mutatja be a kisebbségi jogok fejlődését annak elemeivel együtt, majd a 20-21. század kisebbségvédelmi intézményeit. Nemzetközi jogi dokumentumok elemzése emeli ki a folyamat eredményeit és hiányosságait. A hiányosságok áttekintése során a célok és szükségszerűségek tisztázását az érvényesülést gátló tényezők — így például a nemzetközileg elfogadott „kisebbség”-fogalom hiánya vagy a nemzetállami eszmék erőteljes jelenléte — ismertetése követi. Az elméleti kérdésekkel párhuzamosan pedig olyan nyugat-európai autonómiaformák kerülnek bemutatásra, amelyek tapasztalati úton már bizonyították működőképességüket. A gondolatmenet követő, mégis önálló elemzésként felfogható esettanulmány a romániai magyar kisebbség helyzetét, a kisebbségi lét kérdéseit, valós és lehetséges konfliktusait veszi sorra. A lehetséges megoldások kereséséhez, alternatívák kidolgozásához az összegző, záró gondolatok gyakorlati javaslatokat fogalmaznak meg.

**MIGRÁCIÓS TRENDEK BIZTONSÁGPOLITIKAI KOCKÁZATAI NYUGAT-
EURÓPÁBAN — A 2005. ÉVI FRANCIAORSZÁGI ZAVARGÁSOK
OKAINAK ANALÍZISE**

Szerző: CSIKI TAMÁS — KOVÁCS DÁVID PÉTER
(ZMNE KLHTK Biztonság- és védelempol. szak)

Konzulens: Dr. Remek Éva, egyetemi adjunktus

A dolgozat célja, hogy a biztonságpolitika egy Magyarországon kevésbé ismert szegmensére, a nemzetközi migráció társadalmi biztonsági kockázataira hívja fel a figyelmet. A téma aktualitását a 2005. évi franciaországi zavargások adják. Az azóta eltelt idő éppen ideális tárgyilagossá, de még nem idejétmúlt elemzés elkészítésére.

A nemzetközi migráció kérdésköre számos területen kapcsolódik mind a biztonságpolitika, mind egyéb tudományterületek — szociológia, politológia, közgazdaságtan — vizsgált kérdéseéhez. Az első fejezet ezeket a kapcsolódási pontokat tisztázza és ismerteti, miközben a nemzetközi migrációt folyamatként, nem pedig jelensékként vizsgálja. Eközben rámutat a 20. és 21. század migrációs trendjeire, bemutatva a motivációs tényezőket, a kibocsátó és befogadó országokat, és ezek viszonyrendszerét, kiemelve a Mediterrán-térség jelentőségét.

A második rész újfajta szempontrendszer szerint két fő befogadó ország, Franciaország és Németország példáján keresztül mutatja be azokat a meghatározó különbségeket, amelyek eltérő eredményhez vezettek: zavargásokhoz az előbbiben, fokozatos integrációhoz az utóbbiban.

A franciaországi zavargások eseménnytörténetének rövid bemutatása teremti meg a megfelelő alapot a szakszerű, több szempontból végzett elemzéshez. Mint korábban, itt is statisztikai adatok támasztják alá az elméleti téziseket, amelyek végül a bevándorlók helyzetének átfogó bemutatásává állnak össze, felfedve a zavargások mögött álló okokat.

Az összegzésben külön hangsúlyt kap, hogy az eredmények szerint itt sem „a civilizációk összezsapásáról” van szó, hanem gazdasági, szociális és kulturális problémákról, melyek kezelésére a záró gondolatokban gyakorlati javaslatok is megfogalmazódnak.

**BOSZNIA-HERCEGOVINA HÁBORÚ UTÁNI BELPOLITIKÁJA,
„AVAGY A POLITIKA A HÁBORÚ FOLYTATÁSA MÁS ESZKÖZÖKKEL”**

Szerző: KISS TAMÁS
(ZMNE KLHTK Biztonság- és védelempol. szak)

Konzulens: Dr. Kaiser Ferenc, egyetemi adjunktus

Ahogy a Balkán-félsziget, úgy Bosznia-Hercegovina stabilitása is nagy hatással van Magyarország és Európa biztonságára. E térség, a történelem során sokadszor — legutóbb az 1990-es években, a délszláv háború idején — került a figyelem középpontjába. Bosznia területén a háborút követően a nemzetközi közösség olyan államot hozott létre, amelyet egymástól különböző vallású és kultúrájú népcsoportok alkotnak. A boszniai rendezés érdekében született daytoni egyezmény a nagyhatalmak és a vezető nemzetközi szervezetek által már 1992 áprilisában elismert Boszniát, régi tagköztársasági határainak megőrzése mellett fenntartotta, de két széles önállósággal bíró országrészre, entitásra, osztotta fel, a Bosnyák-Horvát Föderációra (FBiH) és a Szerb Köztársaságra (RS).

A dolgozatban azt igyekszem bemutatni, hogy az ország történelme, a háború, és a daytoni egyezmény hatására milyen főbb politikai erők jöttek létre, és milyen személyek váltak meghatározóvá Bosznia-Hercegovina politikai életében. Vizsgálódásom továbbá arra irányul, hogy a jelenleg működő politikai rendszer és a hatalmon lévő pártok mennyiben segítik hozzá Bosznia-Hercegovinát az európai és az euroatlanti integrációhoz.

Dolgozatom aktualitását az adja, hogy a vizsgált országban 2006 novemberében választásokat tartanak, és akkor kiderül, hogy a lakosság továbbra is a nacionalista erőket és a megosztottságot támogatja, vagy győznek a reformerők, és Bosznia megindul végre az egységesedés és az európai integráció útján. Az említett okokon kívül a dolgozat megírását időszereinek tartom azért is, mert félok, hogy a környező térségekben — Koszovóban és Szerbia-Montenegróban — végbemenő autonóm törekvések újra destabilizálják a régiót és így Bosznia-Hercegovinát is.

**MAGYARORSZÁG ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉSI LEHETŐSÉGEI ÉS HATALMI
POTENCIÁLJA A KÁRPÁT-BALKÁN RÉGIÓBAN**

Szerző: NÉMETH BENCE
(ZMNE KLHTK Biztonság- és védelempol. szak)

Konzulens: Dr. Kaiser Ferenc egyetemi adjunktus

Dolgozatom első részében igyekszem megkeresni hazánk érdekszféráját. Egyrészt tanulmányozom hazánk diplomáciai interakcióit a nemzetközi térben kvantitatív szempontok alapján, aminek segítségével meghatározom azokat az államokat, amelyek a magyar diplomácia és külpolitika szempontjából a legfontosabbak. Másrészt megvizsgálom hazánk gazdasági érdekeltségeinek a világban való eloszlását, kiemelt figyelmet fordítva a magyar tőkekihelyezésekre. Harmadrészt áttekintem Magyarország katonai jelenlétét a különböző országokban, és végül demográfiai adatokra támaszkodva megkeresem azon területeket, amelyek kulturális szempontból hazánk számára a legfigyelemreméltóbbak. E négy szempont összevetéséből jelölöm meg Magyarország számára a legfontosabb államokat, és igyekszek következtetéseket levonni arra vonatkozóan, hogy melyik térségben lehet komoly szerepünk. Kutatási eredményeim alapján ez nem Európa vagy Kelet-Közép-Európa, hanem ennek egy része, a Kárpát-Balkán régió lehet.

A tanulmány második részében megvizsgálom Magyarország hatalmi potenciálját az esetleges „érdekszférába” tartozó országokkal összehasonlítva egy saját készítésű képlettel, ahol általános, gazdasági és katonai szempontokat veszünk figyelembe. A hatalmi potenciálok kiszámítását és azok összehasonlítását annak tudatában végeztem el, hogy tisztában vagyok azzal, hogy a tények bármilyen csoportosítása a valóság torzításával jár. Tudom azt is, hogy minden részletre kiterjedő teljesen pontos elemzést nem lehet a témában készíteni, és ezért az összes eredmény csak hozzávetőleges lehet. Mégis fontosnak éreztem, hogy az általam leginkább meghatározónak tartott szempontokat figyelembe véve képet kapjunk a térség hatalmi viszonyairól.

Végül a munka harmadik fejezetében áttekintem az első részben tárgyalt interakciók által a Kárpát-Balkán régióban nyújtott lehetőségeket, és megvizsgálom, hogy szóba jöhetnek-e érdekérvényesítési eszközökként, és ha igen, hogyan.

SZERBIA ÉS MONTENEGRÓ HADERÓREFORMJA, VALAMINT NATO INTEGRÁCIÓJA

Szerző: PÁLINKÁS GÁBOR
(ZMNE KLHTK Biztonság- és védelempol. szak)

Konzulens: Dr. Kaiser Ferenc, egyetemi adjunktus

Dolgozatomban a korábbi Szerbia és Montenegró jelenleg is zajló haderő-reformját vizsgálom. Meggyőződésem, hogy a Balkán, és ez által Európa stabilitásának és biztonságának elősegítése érdekében, a Nyugat-Balkán államait (Szerbia, Montenegró, Bosznia-Hercegovina, Horvátország, Albánia, Macedónia) ösztönözni és segíteni kell az Európai Unióhoz, a NATO-hoz, valamint az egyéb nemzetközi intézményekhez történő közeledésre, illetve csatlakozásra.

A Magyar Köztársaság számára több okból kifolyólag is fontosnak ítélem mind Szerbia, mind Montenegró euroatlanti integrációs szándékának támogatását. Ezek a következők: amennyiben bekövetkezik a két állam európai uniós integrációja, előre láthatólag javulni fog állampolgáraik, így Szerbia esetében a határon túl kisebbségben élő 300 000 főnyi vajdasági magyar életszínvonala is. Ezzel párhuzamosan az egyéb területeken bekövetkező integrációk olyan gazdasági, biztonsági és egyéb előnyöket eredményezhetnek, amelyek hazánk számára szintén fontosak.

A csatlakozások előtt azonban még sok-sok, fájdalmas döntést kell meghozni. Pontot kell tenni, például a háborús bűnösök kiadatásának ügyére, valamint végre kell hajtani több, átfogó belső reformot is. A NATO-csatlakozás kapcsán ezek a reformok természetesen a haderők teljes átalakítását jelentik. Pályaművemben ezt a folyamatot vizsgálom részlete-

AZ ISZLÁM MIGRÁCIÓ ÉS A TERRORIZMUS ÖSSZEFÜGGÉSEI OLASZORSZÁGBAN

Szerző: WILK ÁGNES
(ZMNE KLHTK Biztonság- és védelempol. szak)

Konzulens: Ruppert József alezredes, egyetemi adjunktus

A tanulmányomban bemutatom az európai muszlim társadalom helyzetét, különös tekintettel az Olaszországban élő muzulmánokra. Egy rövid történelmi áttekintés után összefoglalom az Európára jellemző iszlám migrációs folyamatokat, melyek alapjául szolgálnak az olaszországi helyzet megismeréséhez. Fontosnak tartom demográfiai szempontból vizsgálni a problémát, hiszen elengedhetetlenek ezek az ismeretek ahhoz, hogy megismerjük a vizsgált országban élő muszlim kisebbséget. Foglalkozom a muzulmán kisebbség társadalmi helyzetével, a problémákkal, amelyekkel szembe kell nézniük. Ezen vizsgálatok után megemlítem az Olaszországban működő iszlám szervezeteket, melyek fontos szerepet töltenek be az országban élő muszlim közösség életében. Sajnálatos módon az egyre növekvő muzulmán kisebbségnek köszönhetően nő a terrorizmus veszélye Európában, így Olaszországban is.

Tanulmányom második felében részletesen bemutatom milyen terrorista szervezetek működtek, illetve működnek a mai napig Olaszországban. Először kisebb, csak az országon belül működő terrorszervezetekkel foglalkozom. Ezt követően részletesen tárgyalom azokat a terrorista csoportokat, amelyek nemzetközi szinten is veszélyt jelentenek az olaszokra.

Ezt követően az iszlám terrorizmus (fundamentalizmus) olaszországi megjelenésével foglalkozom. Ismertetek számos merényletet, illetve merénylet kísérletet, amit olasz célpontok ellen akartak elkövetni, de eddig szerencsére megghiúsultak. Kiemelem az al-Kaida szerepét, hiszen napjainkra igen jelentős logisztikai bázist épített ki Olaszországban, de nemcsak bázisként szolgál az ország területe, hanem potenciális célponttá is vált az iszlám terroristák számára. Végül pedig rövid képet szeretnék adni arról, hogy a vizsgált állam milyen bilaterális és multilaterális egyezményeket kötött a terrorizmus megfékezésére, illetve, hogy milyen elméleti (jogi) és gyakorlati (terrorelhárító) eszközöket alkalmaz az ország biztonsága érdekében.

BIZTONSÁG- ÉS VÉDELEMPOLITIKA II. TAGOZAT

ÚJ ATOMHATALMAK, RÉGI KONFLIKTUSOK KASMÍR AZ INDO- PAKISZTÁNI KONFLIKTUS ÉS A NUKLEÁRIS FEGYVEREK ÁRNYÉKÁBAN

Szerző: CSATLÓS FRUZSINA
(ZMNE KLHTK Biztonság- és védelempol. szak)

Konzulens: Ruppert József alezredes, egyetemi adjunktus

A kasmíri kérdés már évtizedek óta a dél-ázsiai térség egyik legégetőbb problémája, feszültségforrása. Az India és Pakisztán közötti viszony — mely a kezdetektől fogva hullámvasútszerűen változott — különösen a két ország atomhatalommá válása óta kritikus. A nukleáris háború veszélye 1998 óta folyamatosan fennáll.

Érdekes megvizsgálni, hogy miként késlelteti a konfliktus India regionális nagyhatalommá válásának folyamatát, másrészt hogy sértik meg, vagy kerülnek ki az egyes államok az atomfegyvereket tiltó, korlátozó egyezmények, valamint, hogy miként lebeg a nukleáris háború veszélye állandó, fenyegető tényezőként a térség, egyébként is törekeny, biztonsága felett. Az ezredfordulót követően bizonyos enyhülési folyamat indult meg a két állam között, melyet egy évek óta húzódó tárgyalássorozat fémjelez. Megfigyelhető, hogy a két ország apró, gesztus értékű lépésekkel lassanként a tartós fegyverszünet és béke irányába tapogatózik, s talán a kasmíri konfliktus tisztázásával a jövőben utat engedhet a két állam közötti nukleáris leszerelésről szóló tárgyalásoknak, egyezményeknek, melyek minimálisra csökkenthetnék egy esetleges nukleáris háború esélyét, stabilitást teremtve ezzel a régióban. A folyamat azonban rendkívül lassan halad az újra és újra kiújuló vallási, etnikai indíttatású fegyveres konfliktusok következtében.

Mivel azonban a téma rendkívül szerteágazó, a problémákat csupán a politika és biztonságpolitika oldaláról közelítem meg. Azt szeretném megvizsgálni, hogy miben változtatta meg a két ország viszonyát, hogy atomfegyverre tettek szert; hogyan tekintenek az indiaiak és a pakisztániak az atomfegyverre; milyen politikai változások mentek végbe a régióban a hidegháborút követően, elsősorban a 90-es évek második felétől kezdve; hogy hogyan változott a két ország viszonyát jellemző „hullámvasút” mozgása az ezredfordulót követően. Valamint, hogy milyen feltételeknek kellene teljesülnie a két ország közötti konfliktus megoldása érdekében.

AZ IRÁNI ATOMPROGRAM – BÉKÉS SZÁNDÉKOK?

Szerző: HORVÁTH ATTILA
(ZMNE KLHTK Biztonság- és védelempol. szak)

Konzulens: Dr. Kaiser Ferenc, egyetemi adjunktus

A békés célú nukleáris technológiákhoz való hozzáférés, valamint az ezeket érintő nemzetközi együttműködésben való részvétel minden olyan államnak elvitathatatlan joga, mely aláveti magát a vonatkozó egyezményeknek. Az Iráni Iszlám Köztársaság — bár az említett országok körébe tartozik — atomprogramjával kapcsolatban azonban komoly kételyek merültek fel. Vajon Teherán valóban atomfegyver megszerzésére törekszik? Vannak jelek, melyek megerősíteni látszanak ezt a gyanút, azonban egyértelmű bizonyítékok senkinek nem állnak rendelkezésére. Amennyiben a perzsa ország szert tenne nukleáris fegyverre, az jól tükrözné, hogy a tömegpusztító fegyverek proliferációjának problémája — bár jelentőségét már felismerték — az egyik legnagyobb veszély, ami a nemzetközi békére és biztonságra leselkedik. A hidegháborút követően napjainkig India, Pakisztán és Észak-Korea lépett be az „atomklubba”. Előfordulhat, hogy ez a kör tovább bővül? Vagy Irán szándékai valóban csak a nukleáris energia békés célokra történő termelésére irányulnak? A nemzetközi diplomácia erőfeszítései már évek óta nem hoznak gyümölcsöt Teherán ügyében. Az ENSZ Biztonsági Tanácsa vajon sikerrel tudja érvényesíteni a 2006. december 23-án Iránnal szemben elfogadott szankciós határozatot? Az Iszlám Köztársaság már többször kifejezte együttműködési szándékát. De a tényleges együttműködés eddig soha nem érte el azt a szintet, melyet a nemzetközi környezet elvárt volna a perzsa államtól. Feloldható-e az Irán és az atomprogramját ellenzők közötti bizalmi válság? Lehet-e egyáltalán megfelelő megoldást találni a problémára úgy, hogy az erre törekvő államok között nincs egyetértés, mert az üggyel kapcsolatos érdekellentétek megosztják őket? Dolgozatomban ilyen, és ezekhez hasonló kérdésekre kerestem a választ.

AZ ARAB EGYSÉGTÖREKVÉSEK GYÖKEREI ÉS FEJEZETEI

Szerző: NÉMETH GERGELY
(ZMNE KLHTK Biztonság- és védelempol. szak)

Konzulens: Dr. Kaiser Ferenc, egyetemi adjunktus

Témám az arab egységtörekvések gyökerei és fejezetei. Dolgozatomban a tágabb Közel-kelet történelmét végigkísérve vázolom az olyan, napjainkban ható ideológiák gyökereit, mint a pánarabizmus vagy az arab nacionalizmus. Dolgozatom fő célja, hogy a magyar szakirodalomban jórészt ismeretlen arab ideológiákat bemutassam és vázoljam azok hatását a napjainkban ismert tágabb közel-keleti térség biztonságpolitikai környezetére.

Dolgozatom első részében az arab világ kialakulását veszem górcső alá, vizsgálom az iszlám elterjedésének okait és hatásait. Röviden felvázolom a keresztény és az iszlám kultúra korai konfliktusainak történetét. A következő fejezetekben a dolgozat első részében tett megállapításokra ráfűzve próbálom megvilágítani az arab világ és a nyugat közötti konfrontáció újjáéledésének okait és eredményeit, bemutatom az ehhez a jelenséghez kapcsolható ideológiákat és hatásukat a jelenünk döntéshozatali rendszereiben. Az ideológiák bemutatását követően felvázolom azokat az eseményeket, melyek során ezen eszmeáramlatok hatottak. Dolgozatom ezen részének célja annak a bizonyítása, hogy az iszlám-arab kultúra és gondolkodás rendkívüli mértékben összefonódik a történelmi analógiákkal és precedensekkel, így formálva a napjainkban is ismert — vagy kevésbé ismert — iszlám gondolkodást.

A dolgozatom utolsó részében a vizsgálatot összeszedve felállítom téziseimet, megfogalmazom az általam a világ biztonsága szempontjából kritikusnak értékelt jelenségek jellegét és minőségét. A jelenségeket kihívásként értékelve igyekszem megoldási utakat találni ezekre.

Munkám vezérfonalát Bassam Tibi arab professzor munkái adják, melyeket három nemzetközileg elismert történész, az arabbarát Lewis, a semleges Dunabin és a nyugati kultúrával szimpatizáló Goldschmidt professzorok műveinek szintézisével, valamint a hazai és külföldi szakírók írásaival egészítetek ki. Munkám épp ezért néhol talán pártosnak — arabbarát — tűnhet majd, de ez csupán azért van így, mert a tudományos igényességen túlmenően igyekeztem megérteni az arab emberek komplex lelkivilágát, melyet azonban — arab nyelvtudásom hiányában — csupán szekunder irodalmakból tudok megtenni.

ISTEN PÁRTJA A CÉDRUSOK ORSZÁGÁBAN A HEZBOLLAH: ISTEN PÁRTJA VAGY LIBANON PÁRTJA?

Szerző: SALAMON PÉTER
(ZMNE KLHTK Biztonság- és védelempol. szak)

Konzulens: Dr. Kaiser Ferenc, egyetemi adjunktus

A Közel-Kelet napjainkban is a világ válságócainak egyike, számos etnikai és vallási konfliktus helyszíne. Az 1982-es arab-izraeli háború szülte a libanoni síita Hezbollah, amely az 1980-as évek második felében még terrorista tevékenységével hívta fel magára a figyelmet, napjainkra azonban már politikai pártként is harcba száll a síiták érdekeinek védelmében.

A biztonság és védelempolitika szempontjából a terrorizmus, és a terrorista szervezetek vizsgálata kiemelt fontosságú. A munka aktualitása a Hezbollah átalakulásával függ össze, hiszen napjainkban a szervezet választóvonal előtt áll. A dolgozat a jelen helyzetben mutatja be a Hezbollahot, amikor még nem szűnt meg teljesen terrorista szervezetnek lenni, azonban egy politikai párt, és szociális szerveződés minden ismertetőjegyével rendelkezik.

A dolgozat a megalakulás előzményeitől egészen napjainkig vezeti végig a szervezet sorsának és szerepének alakulását, valamint az azt befolyásoló tényezőket. A Hezbollah politikai befolyásának növekedése, illetve a terrorizmus kategóriájába eső akciók csökkenésének összefüggéseire derít fényt. A munka végére határozott álláspont alakítható ki a szervezet jövőbeni szerepéről. A pályamunka a szervezet átalakulását bizonyító számadatokat és világosan megfigyelhető tendenciákat tartalmaz. A dolgozat eredményei alkalmazhatók a Hezbollah jövőbeni sorsának előrejelzésére, illetve a térség biztonságára, és politikai életére gyakorolt hatásának értékelésére.

A dolgozat a 2006-os év eseményeinek hátterét, a Hezbollah és Izrael között kialakult helyzet valamennyi játékosának szerepét részletesen bemutatja.

A SZÉNHIDROGÉN ERŐFORRÁSOK BIZTONSÁGPOLITIKAI ASPEKTUSAINAK KÖZEL-KELETI DIMENZIÓI

Szerző: SUTUS LÁSZLÓ
(PTE-BTK Politológia szak)

Konzulens: Kern Tamás, egyetemi tanársegéd

A téma aktualitását az amerikai és szövetséges csapatok közel-keleti katonai akciói adják, valamint azok az adatok, melyek egyértelműen mutatják, a törekvések ellenére is folyamatosan növekszik a világ energiafelhasználása. Az energiafelhasználás, nyersanyag hasznosítás mértékének növekvő tendenciájával szemben áll a nyersanyagok csökkenő mértéke. Ezek a folyamatok előre vetítik az erőforrásokért folytatott küzdelmek kiteljesedését. A történelem folyamán dinamikusán változnak a kiemelten fontos pozíciót betöltő nyersanyagok. Napjainkban ezek közül az egyik legfontosabb a kőolaj, mely csupán meghatározott térségekben található olyan mennyiségben, mely biztosítani tudja a világ szükségleteinek kielégítését.

Dolgozatom megírásának célja az, hogy nyomon kövessem azokat a folyamatokat, amelyek hatást gyakorolnak az egyes világpolitikai szereplők energiapolitikájára és azon keresztül biztonságpolitikájára. Kiemelt fontossággal vizsgálom a nyugati-civilizáción belül bekövetkezett törésvonalat, a Perzsa-öbölben zajló eseményekhez való amerikai és európai viszonyulás közötti különbséget. Megkísérlem feltárni azokat a mélyben meghúzódó kapcsolódási pontokat, mely összeköti a szénhidrogén exportáló és importáló térségeket, azokat a nagyhatalmi törekvéseket, melyek megpróbálják stabilizálni kereskedelmi kapcsolatokat, összegyűjtöm azokat a fontos érdekkülönbségeket, melyek jelentős mértékben kihatnak az egyes országok nemzetközi és biztonságpolitikai célkitűzéseire, az országok között kialakuló feszültségekre.

Elvégeztem az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok energiapolitikájának rövid elemzését, mely véleményem szerint jelentős mértékben befolyásolja a két nagyhatalom biztonságpolitikai és külpolitikai szemléletének alakulását.

Összegzésemben sorra vettem azokat a legfontosabb folyamatokat, melyek napjainkban meghatározzák és befolyásolják a Perzsa-öböl térségében zajló eseményeket.

**POLITIKAI-HATALMI JÁTÉK NAGORNO-KARABAHBAN —
— AZ ÖRMÉNY-AZERI KONFLIKTUS HÁTTERE**

Szerző: VEIGLI ZSÓFIA
(ZMNE KLHTK Biztonság- és védelempol. szak)

Konzulens: Ruppert József alezredes, egyetemi adjunktus

A Szovjetunió felbomlásának egyik legfontosabb biztonságpolitikai következménye a kaukázusi konfliktusok kirobbanása. Az itt lévő nemzeti, vallási, kulturális megosztottság számos válsághoz vezetett. Az Örményország és Azerbajdzsán között több mint 18 éve kirobbant háború legfőbb oka Hegyi-Karabah hovatartozásának kérdése.

Az örmény-azeri konfliktus rendkívül bonyolult, hiszen a politikai-hatalmi viszonyok, maga a háború és a fegyverszünet, a további fegyverkezés és a menekültek problémája egyszerre vannak jelen, viszont külön-külön is problémát jelentenek. Az 1994-ben megkötött tűzszünet nem jelentett végleges megoldást, egy újabb háború kitörése reálisnak tűnik a két ország egymáshoz való viszonyának tükrében.

Dolgozatomban az örmény-azeri konfliktus összetettségét kívánom bemutatni az alábbi szempontok alapján:

- etnikai konfliktusok kölcsönhatása a kaukázusi régióban, különös tekintettel az örmény-azeri konfliktusra,
- a karabahi válság sajátosságai, kibékíthetetlennek tűnő ellentétek az örmény-azeri viszonyban,
- nagyhatalmi-politikai játszmák a terület olajkincseért,
- nemzetközi szervezetek jelenléte, tevékenysége, eredményességének értékelése,
- a konfliktus következménye: egy el nem ismert állam társadalmi politikai, gazdasági berendezkedése.

BIZTONSÁG- ÉS VÉDELEMPOLITIKA III. TAGOZAT

KORUNK FEGYVERE: MÉDIA. GONDOLATOK A MÉDIÁRÓL, JAVASLATOK A HONVÉDSÉG PR MUNKÁJÁRÓL

Szerző: BUZNA VIKTOR
(ZMNE KLHTK Biztonság- és védelempol. szak)

Konzulens: Dr. Remek Éva, egyetemi adjunktus

A dolgozat céljait a TDK céljainak megfelelően határoztam meg. Ebből adódóan, egy olyan munkát szándékoztam elkészíteni, ami kifejezi érdeklődési területemet, segítséget, új információkat nyújt a biztonság és védelempolitika iránt érdeklődők, az egyetem tanárai, és diákjai számára. Ezen túlmenően tartalmaz egy gyakorlatiasabb aspektust is. Igyekeztem rávilágítani a Magyar Honvédség kommunikációs munkájában fellelhető hiányosságokra, problémákra, valamint új ötletekkel hozzájárulnak a szervezet fejlődéséhez.

A dolgozat tartalma összességében a médiát, és a benne, valamint a hozzá kapcsolódó tudományokban rejlő lehetőségeket foglalja magában.

Az első fejezet a médiát kívánja bemutatni, mint új, eddig kevésbé vizsgált biztonsági dimenziót, biztonságpolitikai kihívást. Természetesen tartalmazza annak jelentését, a kommunikáció tudomány tükrében, valamint történelmének néhány érdekesebb részét.

A második fejezet korunk egyik egyre fontosabbá váló tudományágát, a Public Relations-t tárgyalja. Bemutatásra kerülnek a tudományos alapismertek, a honvédségre vonatkozó történetisége.

Következtetésként ezen két egység tapasztalatait igyekszik levonni, mindezt egy koncepció formájában, amiben a Magyar Honvédség kommunikációját próbálom meg építő tanácsokkal ellátni. Az utolsó fejezet tudományos alapját a Public Relations, valamint a pszichológia, pontosabban a reklámpszichológia tudományágai biztosítja.

JAPÁN BIZTONSÁG- ÉS VÉDELEMPOLITIKÁJÁNAK ALAKULÁSA AZ EZREDFORDULÓN

Szerző: CSETE TAMÁS
(ZMNE KLHTK Biztonság- és védelempol. szak)

Konzulens: Dr. Kaiser Ferenc, egyetemi adjunktus

Napjainkban az átlagember keveset tud Japánról. A Távol-Kelet gazdasági óriása misztikus világ a számunkra, pedig egykoron, a második világháború folyamán még katonai szövetségünk is volt, napjainkban pedig hazánk egyik jelentős külkereskedelmi partnere és komoly tökebefektetője. Japán ráadásul éppúgy katonai szövetségese a világ jelenleg egyetlen szuperhatalmának, mint hazánk. Az USA által a terrorizmus ellen meghirdetett háború résztvevőiként pedig — ha úgy vesszük — ismét katonai szövetségesek lettünk. Mindenképpen érdemes tehát arra, hogy egy tudományos munka témája legyen. A témaválasztásban nem csak a fent ismertetett okok játszottak közre, személyes érdeklődésem is e téma jobb megismerésére sarkallt.

Dolgozatomban bemutatom miként alakult át Japán a második világháború befejezése óta és miként nyerte vissza egykori hatalmi státuszát ma már elsősorban gazdasági bázison. Japán napjainkban ismét változásra kényszerül külpolitikai és biztonságpolitikai szempontból. A korábban katonai oldalról rendkívül passzív ország napjainkban felülvizsgálja a fegyveres erőivel szemben támasztott feladatokat és egyre aktívabb szerepet szán nekik az ország biztonságpolitikájában. Munkám egyik célkitűzése éppen az, hogy bemutassam azokat az okokat, amelyek rávették a japán politikai vezetést a fegyveres erők küldetésének felülvizsgálására. Másik nem kevésbé fontos feladatomnak azt tekintem, hogy bemutassam azt, a világviszonylatban is az egyik legerősebb civilkontrollt, amelynek segítségével a korábban az állam az államban elven működő japán fegyveres erők fölött teljessé vált a törvényhozó és a végrehajtó hatalom ellenőrzése.

HADERÓREFORM AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN

Szerző: GOTHÁRD PÉTER
(PTE BTK Politológia szak)

Konzulens: Kern Tamás, egyetemi tanársegéd

A hidegháború utáni megváltozott világban ismét előtérbe kerültek a közel ötven évig szünetelő nagyhatalmi játszmák, hiszen azt a több évtizedes periódust, ami két részre osztotta a világot két szuperhatalom uralta, így az újonnan létrejött világpolitikai rendszer folyamatos változásban van. Sokan mondják ma is, hogy a mai világunk egyértelműen unipoláris, vagyis egyetlen hatalom irányítja és „uralkodik” a világ felett.

Ma, amikor a civilizációs konfliktusok egyre inkább felerősödnek, mikor új, egymással szemben álló ún. civilizációs, kulturális blokkok alakulnak ki, vagy formálódnak újjá, néha több évszázad után, nem beszélhetünk, az ún. Pax Americanáról.

A 90-es évek közepére, az egykor hatalmas és erős amerikai erők csupán árnyékaik lettek régi önmaguknak, a Clinton-adminisztráció döntései alapvetően változtatták meg a külpolitikai erőviszonyokat. A mai kor követelményeinek megfelelő haderő kialakítását a Bush-kormányzat kezdte meg és ennek a tevékenységnek a vizsgálatát, a haderőreform folyamatát, annak eredményét fogom vizsgálni, természetesen az előzményekre kitérve. A haderőreformot mind a négy haderőnemen keresztül fogom bemutatni külön kitérve egyedi ismerveikre, illetve a transzformációs folyamat érdekesebb állomásaira. A reform mai vizsgálata különösen időszerű, hiszen az első az átalakításon átesett csapatok már megszerezték első harci tapasztalataikat, és ebből már világosan kirajzolódhatnak a pozitív és a negatív tendenciák is. Én elsősorban a Szárazföldi Hadsereget fogom vizsgálni ebből a szempontból. A bemutatás során a kronológiai sorrendet fogom követni, a történelmi mozzanatok megvilágítása során, valamint az Amerikai Egyesült Államok biztonságpolitikájának változásai során.

Az amerikai reform folyamatának vizsgálata és ismertetése azért is olyan fontos, mivel az amerikaival egyszerre sok országban, köztük hazánkban is megindult ez az átalakulás, így példaként nagyon jól megfigyelhető és felhasználható az ott szerzett tapasztalat. Az elemzéshez és a történelmi folyamat bemutatásához elsősorban az USA-ból származó szakirodalmat használok fel.

FEKETE-AFRIKA „FEKETE ARANYA”

Szerző: HETÉNYI SOMA AMBRUS
(ZMNE KLHTK Biztonság- és védelempol. szak)

Konzulens: Dr. Kaiser Ferenc egyetemi adjunktus

Napjainkban senki sem kérdőjelezi meg az olaj fontosságát. Óriási hatása van az életformánkra, valószínű, hogy a „fekete arany” nélkül az ipari forradalom megtört volna, s egy mély civilizációs válsággal kellett volna szembenéznünk. Feltételezhetően a közeljövőben is hasonló veszéllyel fogunk majd szembenézni, ugyanis a Föld olajkészletei fogytán vannak. Ez vitathatatlan tény, mi sem mutatja ezt jobban, mint az, hogy a legutóbbi évtizedben elmaradoztak a valóban nagy felfedezések. Egyetlen olyan kontinens van, ahol még jelentős feltáratlan készleteket feltételeznek a kutatók, ez Afrika, annak is a szubszaharai része. Nyugat Afrikának már így is komoly szerepe van az olaj árának szabályozásában, hiszen a Guineai öbölbeli felfedezések nélkül az Iraki háborúval párhuzamosan akár a 100 dolláros hordónkénti árat is elérhettük volna.

Dolgozatomban bemutatom a fekete-afrikai olaj történetét, a kitermelés megkezdésétől egészen napjainkig, valamint megismertetem az olvasót a térség olajalapú konfliktusaival. Részletezem a készletek birtoklásáért folytatott nagyhatalmi versenyfutást, illetve bemutatom annak főbb szereplőit. Külön hangsúlyt fektetek arra, hogy rávilágítsak a kőolaj kitermelésnek az egyszerű afrikai emberek életére gyakorolt hatására. Sajnálatos módon — mint azt a dolgozatomban összegzésében is kifejttem — a fekete-afrikai térség még számos olajalapú konfliktust fog „kitermelni”, amelyeknek hatása — az energiahordozó árának alakulása, illetve esetleges békefenntartó missziókban való részvételünk okán — hazánk biztonság- és védelempolitikáját is befolyásolni fogja.

„A SZABADSÁG SZERETETE HOZOTT MINKET IDE”. AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK PRAGMATISTA POLITIKÁJÁNAK ÉRVÉNYESÜLÉSE, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL LIBÉRIÁRA

Szerző: MOLNÁR DÓRA
(ZMNE KLHTK Biztonság- és védelempol. szak)

Konzulens: Ruppert József alezredes, egyetemi adjunktus

Napjaink anarchikus nemzetközi rendszerében a kisállamok különleges helyet foglalnak el. Bár kiszolgáltatottak, stratégiai súlyuk jelentős lehet. Ez a megállapítás különösen igaz Libéria esetében.

Libéria fejlődése számtalan egyedi sajátossággal rendelkezik, amelyek közül a következő három képezte vizsgálódásom tárgyát: a szervesen társadalom- és államfejlődés, az Egyesült Államok „birodalomépítő politikája”, valamint a nem hagyományos háborúk (alacsony intenzitású konfliktusok) és azok kezelése.

Libéria fejlődése valamennyi szempontból olyan példát nyújt, amely választ ad számos további kérdésre.

A szervesen társadalom- és államfejlődésre a történelem több példát szolgáltatott, de a mesterségesen létrehozott államalakulatok között az afrikai államok egyedi mintát képviselnek. Dolgozatomban első részében rövid áttekintést nyújtok a szervesen társadalomfejlődés történelmi megnyilvánulásairól.

Dolgozatomban második része foglalkozik Libériával, az ország részletes elemzésével. Bemutatom Libéria adottságait, viszonyait az élet valamennyi területére vonatkozóan, és igazolom állításomat, miszerint az ország fejlődése számtalan egyedi sajátossággal rendelkezik. Ebben a részben tárgyalom az Egyesült Nemzetek Szervezetének többlépcsős libériai békefenntartó szerepvállalását, mint az új típusú konfliktusok kezelésének módját.

Végül a befejező rész az Amerikai Egyesült Államok pragmatista politikájának hasonló megnyilvánulásából nyújt ízelítőt, elemezve az el salvadori, a nicaraguai, a grenadai, a panamai és a jemeni konfliktusokat.

KUBA – AZ ELFELEJTETT SZIGET

Szerző: VOGEL DÁVID
(ZMNE KLHTK Biztonság- és védelempol. szak)

Konzulens: Dr. Kaiser Ferenc, egyetemi adjunktus

A karibi szigetvilág legnagyobb területű és legnépesebb országa Kuba, jelenleg talán a világ utolsó „igazi” szocialista országa, amelyet a világ egyik legrégebb ideje hatalmon lévő államfőfija, Fidel Alejandro Castro Ruz, a „Commandante” irányít.

Dolgozatomban a karibi szigetország történelmének, társadalmi helyzetének, valamint bel- és külpolitikájának és fegyveres erejének bemutatása mellett az országban a fennálló politikai rendszerben bekövetkező esetleges változásokat elemzem, melyeknek különös aktualitást ad az állam elsőszámú vezetőjének jelenlegi egészségügyi állapota. Az elemzés eredményeként több scenáriót, várható, vagy éppen elkerülendő jövőképet mutatok be és vizsgállok társadalmi, biztonságpolitikai szempontból.

Annak ellenére, hogy a szigetországgal kapcsolatosan felmerülő kérdések, találgatások napjainkra egyre aktuálisabbá válnak, a tárgykör csekély irodalommal rendelkezik, magyar nyelven mindeddig nem készült elemzés a témaköréről.

FEGYVERNEMEK HARCÁSZATA TAGOZAT

A LÉGI EGÉSZSÉGÜGYI KIÜRÍTÉS VÉGREHAJTÁSÁNAK ELMÉLETE

Szerző: BALI TAMÁS
(ZMNE KLHTK Katonai vezetői szak)

Konzulens: Dr. Krajnc Zoltán okl. mk. alezredes, egyetemi docens

Tanulmányom témájaként a Légi egészségügyi kiürítést választottam mivel ez a téma, illetve feladatkör szervesen kapcsolódik azon feladatkörhöz, amely érdekében a helikopterek alkalmazásra kerülhetnek.

A Légi egészségügyi kiürítési műveletek nemzeti és nemzetközi környezetben kerül végrehajtásra, melynek kiterjedése és hatásköre széleskörűen változó. A nemzetközi szerepvállalás feladatrendszerét figyelembe véve, a beteg/sebesült szállítási feladatok már a konfliktus megelőzés időszakában végezhetőek, tulajdonképpen addig, amíg a nemzetközi erők részt vesznek az adott terület stabilitásának megteremtésében.

Ha figyelembe vesszük a többnemzetiségi kötelékben végrehajtásra kerülő műveletek-, illetve ezek végrehajtására kijelölt erők széles skáláját, akkor belátható hogy a Légi egészségügyi kiürítő műveleteket végrehajtására kijelölt erők felépítése is széleskörűen variálható kell hogy legyen.

Tanulmányomban azon Légi egészségügyi kiürítési rendszert akartam bemutatni, mely képes az összhaderőnemi többnemzetiségi kötelékben végrehajtásra kerülő műveletek támogatására.

**A SZÁZAD TÚZTÁMOGATÓ ÉS TÚZMEGFIGYELŐ CSOPORT
HARCÁSZATI ALKALMAZÁSÁNAK, A CÉLFELDERÍTÉSI INFORMÁCIÓK
FELDOLGOZÁSÁNAK VIZSGÁLATA SZÁMÍTÓGÉPES HARCVEZETÉSI
RENDSZER (TOPCCIS) SEGÍTSÉGÉVEL**

Szerző: BODNÁR JÓZSEF
(ZMNE KLHTK Katonai vezetői szak)

Konzulens: Dr. Furján Attila alezredes, egyetemi docens

Mai korszerű műveleteknél az információ megszerzésének pontossága, illetve továbbításának gyorsasága és feldolgozásának minősége nagyban elősegíti a hatékony műveleti tervezést és végrehajtást. Ezzel a dolgozattal be szeretném mutatni Kossuth Lajos Hadtudományi Kar Műveleti Támogató Tanszékén kifejlesztett Harcászati- Hadműveleti Vezetési és Információs Rendszert („TOPCCIS”) és annak előnyeit a harcászati feladat, valamint a felderítési információk feldolgozása terén.

Az első részben bemutatom a harcvezető rendszerek legfontosabb tulajdonságait, ezen belül kiemelve a magyar fejlesztésű „TOPCCIS” rendszer képességeit és katonai célú alkalmazhatóságát.

A második részben elemzem, egy általam feldolgozott harcászati feladat tapasztalatain keresztül, hogy mennyivel gyorsabb és pontosabb a számítógépes harcvezetési rendszer alkalmazása, az eddig használt manuális feldolgozási módszerekkel szemben.

A harmadik részben bemutatom a TOPCCIS rendszer egyik legfontosabb funkcionális alrendszerét, a felderítő alrendszert, illetve ezen belül a digitális felderítési napló kezelését, a felderítési adatok feldolgozásának folyamatát.

**A HADSZÍNTÉRI RAKÉTAVÉDELEM TERVEZÉSÉNEK EGY MOZZANATA:
A RAKÉTAVÉDELEM FELDERÍTŐ ELŐKÉSZÍTÉSE**

Szerző: GAZSI BÉLA
(ZMNE KLHTK Katonai vezetői szak)

Konzulens: Dr. Krajnc Zoltán mk. alezredes, egyetemi docens

Napjainkban a tömegpusztító fegyverek elterjedésével a hadszíntéri rakétavédelem (TMD) a katonai műveletek egyre fontosabb elemévé válik. A világ több országának birtokában vannak tömegpusztító fegyverek célba juttatására alkalmas eszközök. Ezen országok nagyobb része nem sorolható a baráti, vagy az általunk képviselt szövetséget támogató országok közé, és valamennyi birtokában vannak legalább rövid hatótávolságú ballisztikus rakéták. A szövetséges — legfőképpen az expedíciós — műveletek egyik legfontosabb eleme a TMD felépítése, hazánkban azonban — főleg az eszközök hiánya miatt — nagyon kevesen foglalkoznak vele. A TMD alapvetően összhaderőnemi, és rendkívül összetett jellegű, az aktív védelemtől az erők megóvásáig egy rendszerbe integrálja a haderőnemek különféle képességű és hatótávolságú légvédelmi, vezetési és híradó/informatikai rendszereit.

Mivel hazánk egyik kvótás NATO beosztása a NATO Izmiri Szövetséges Légierő Komponens Parancsnokságának hadműveleti osztályán a rakétavédelmi főtisztai beosztás, fontos tudnunk, hogy TMD szakirányú képzés nem létezik, a részterületek szakértőiből/szakértelméből áll össze a szükséges tudás. A fenti beosztást volt szerencsém 2000-2003. között betölteni, és az ott szerzett tapasztalatokat szeretném megosztani a beosztásra felkészülőkkel, valamint a téma iránt érdeklődőkkel.

Pályamunkámban a rakétavédelem általános — komplex — felépítését, valamint a siker egyik legfontosabb elemét, a felderítő előkészítést mutatom be. Menet közben felvillantom az amerikai és a NATO terminológia közötti árnyalatnyi — bár néha jelentős — különbséget is, mely adott esetben komoly problémaforrás lehet. Mint mindenütt, itt is alapvető fontosságú, hogy egy nyelven beszéljünk, ezt akár nevezhetjük interoperabilitásnak is.

HELIKOPTEREK LÉGIHARCA

Szerző: ROLKÓ ZOLTÁN
(ZMNE KLHTK Katonai vezetői szak)

Konzulens: Dr. Lükő Dénes okl. mk. alezredes, egyetemi docens

Tudományos diákköri pályamunkám témájául a helikopterek légiarcát választottam. Helikoptervezetőként gyakran szembesültem azzal, hogy a harcihelikopter alegységek — úgy a NATO országok, mint a hazai — légiharcra történő felkészítése hiányos, kiképzése pedig nem elég alapos. Ugyanakkor a harcihelikopter erőnek szerte a világon feladatuk szabják például különböző kötelékek légi oltalmazását, vagy — mint Magyarországon is — időről időre ellátnak nemzeti alárendeltségű légtérrendészeti (air policing) és légtérbiztosítási feladatokat. Mindezen túl meg kell teremteni a harcihelikopter gépszemélyzetek részére az önvédelem alapvető képességeit.

A légiharc képességnek alapvető elemként kell szerepelnie a harcihelikopter alegység kiképzése során. Ahhoz, hogy ez a feltétel teljesüljön, elengedhetetlen a megfelelő doktrinális és szabályzati-módszertani háttér. Dolgozatom fő célkitűzése, e szabályzati háttér alapjainak megteremtése.

A közeljövőben nagy valószínűséggel sor kerül a Magyar Honvédség harcihelikoptereinek modernizálására. A Mi-24 típusú harcihelikopter jelen állapotában is kiválóan alkalmas légiharcra, rendkívüli manőverező-képességének, teljesítményének és fegyverzete hatékonyságának köszönhetően. A modernizáció során pedig integrálásra kerülhetnek olyan fegyverrendszerek, melyek rendeltetése elsősorban a légiharc megvívása, tehát ezért is elengedhetetlenül szükséges téma mélyebb körbejárása.

A harcihelikopter alegységek repüléstechnikai kiképzésére szolgáló okmány, a „HELIKOPTER HARCKIKÉPZÉSI UTASÍTÁS” 2006—2007. évben átdolgozásra és kiegészítésre kerül. A kidolgozó munkacsoport tagjaként feltett szándékom, hogy a dolgozat elemeit beépítsem a szakutastásba, így hozzájáruljak a kiképzés színvonalának emeléséhez, és a gépszemélyzetek túlélőképességének növeléséhez.

Szándékosan nem tárgyalom a helikopterek vadászrepülőgépek elleni harcászati fogásait, mert a rendelkezésre álló terjedelem ezt nem tette lehetővé, viszont a dolgozat főbb elemeire épülő kiképzési szakutastásban ezt a témát is részletesen körbe fogom járni.

A TÉRINFORMATIKÁVAL TÁMOGATOTT „TOPCCIS” HARCVEZETÉSI RENDSZER LEHETŐSÉGEI A SZÁZAD, ZÁSZLÓALJ TÚZTÁMOGATÁSÁNAK KOORDINÁLÁSÁBAN ÉS A TÚZTERVEZÉSBEN

Szerző: TELEKI MÁTYÁS
(ZMNE KLHTK Katonai vezetői szak)

Konzulens: Dr. Furján Attila alezredes, egyetemi docens

Mai korszerű műveleteknél az információ megszerzésének pontossága, illetve továbbításának gyorsaság és feldolgozásának minősége nagyban elősegíti a hatékony műveleti tervezést és végrehajtást. Ezzel a dolgozattal be szeretném mutatni Kossuth Lajos Hadtudományi Kar Műveleti Támogató Tanszékén kifejlesztett Harcászati- Hadműveleti Vezetési és Információs Rendszer („TOPCCIS”) és annak előnyeit a harcászati feladat, valamint a felderítési információk feldolgozása terén.

Az első részben bemutatom a röviden a térinformatikát és annak a honvédségen belül betöltött szerepét.

A második részben elemzem, egy általam feldolgozott harcászati támadó feladat tapasztalatain keresztül, hogy mennyivel gyorsabb és pontosabb a számítógépes harcvezetési rendszer alkalmazása, az eddig használt manuális feldolgozási módszerekkel szemben.

A harmadik részben bemutatom a TOPCCIS rendszer egyik legfontosabb funkcionális alrendszerét, a tűzér alrendszert, illetve ezen belül a tűztámogató koordinátor tevékenységét és a manővertervezést digitálisképpen.

NEM HÁBORÚS KATONAI MŰVELETEK TAGOZAT

A NATO REAGÁLÓ ERŐK

Szerző: MIKLOVICH JÁNOS
(ZMNE KLHTK Katonai vezetői szak)

Konzulens: Kolossa Sándor alezredes, egyetemi adjunktus

A nemzetközi biztonsági környezet folyamatos fejlődésben van, és új fenyegetések jelentkeznek, amelyek minőségileg és mennyiségileg egyaránt különböznek a XX. század hagyományos kihívásaitól. Az olyan fenyegetések, mint például a radikális fundamentalizmus, a nemzetközi terrorizmus és a nemzetek közötti bűnöző hálózatok által előidézett fenyegetések felismeréseként a Szövetség vezetői 2002. novemberi prágai csúcstalálkozójukon gyökeres és történelmi változtatásokról állapodtak meg a NATO működési módját illetően.

Pályamunkámban a multinacionális, rugalmas, gyorsan harcba vethető NATO szövetségi képességét NATO Reagáló Erők megalakításának körülményeit, feladatrendszerének, váltási és kiképzési rendjének, jelenlegi helyzetének vizsgálatát céloztam meg az eddig végrehajtásra került magyar vonatkozású váltások tapasztalata alapján. Kidolgozó munkám során törekedtem a téma objektív kezelésére és igyekeztem rámutatni, hogy a NATO Reagáló Erőkkel kapcsolatos elméleti kutatómunka milyen fontos tudományos terület a Magyar Honvédségben.

A MAGYAR HONVÉDSÉG SZÁRAZFÖLDI ALAKULATOK „MISSZIÓS” FELKÉSZÍTÉSEINEK RENDSZERE, VÁLTOZÁSA, FEJLŐDÉSE, KÖVETKEZTETÉSEK, JÖVŐBENI KIHÍVÁSOK

Szerző: MOLNÁR ZSOLT
(ZMNE KLHTK Katonai vezetői szak)

Konzulens: Kolossa Sándor alezredes, egyetemi adjunktus

Pályamunkámban a Magyar Honvédség szárazföldi alakulatok „missziós” felkészítéseinek rendszerének, változását, fejlődését, folyamatát, jelenlegi helyzetét jövőbeni kihívások vizsgálatát céloztam meg.

A külszolgálatokat, „missziókat” a MH Szárazföldi Parancsnokság alakulatainál folyó kiképzés, felkészítés példái alapján valamint, a hozzájuk kapcsolódó fő kiképzési feladatok és fejlődésük, tapasztalatok, következtetéseken keresztül törekedtem a téma objektív elemzésére és bemutatására.

Igyekeztem rámutatni, hogy az új nemzetközi szerepvállalásokkal kapcsolatos képesség kialakításával kapcsolatos elméleti elemző és kutatómunka milyen fontos tudományos terület a Magyar Honvédségben.

A KORLÁTOZOTT KATONAI RENDÉSZ KÉPESSÉG KIALAKÍTÁSÁNAK FOLYAMATA, JELENLEGI HELYZETE

Szerző: RICZLER TAMÁS
(ZMNE KLHTK Katonai vezetői szak)

Konzulens: Kolossa Sándor alezredes, egyetemi adjunktus

Pályamunkámban a korlátozott katonai rendész képesség kialakításának folyamatát, jelenlegi helyzetének vizsgálatát céloztam meg, a már elsajátított képességgel rendelkező MH 25/88. könnyű vegyes zászlóalj 3. rendész századának eredményei és az MH 32. Budapest Őr- és Díszezred Maléter Pál Rendészeti és Őrzászlóalj kiképzési törekvései tükrében. Kidolgozó munkám során törekedtem a téma objektív kezelésére és igyekeztem rámutatni, hogy a katonai rendész (rendőri) képesség kialakításával kapcsolatos elméleti kutatómunka milyen fontos tudományos terület a Magyar Honvédségben.

A MODUL RENDSZERŰ CIMIC ÉS PSYOPS ELEM ILLESZTHETŐSÉGE, ALKALMAZHATÓSÁGA A MŰVELETI ERŐK ÁLLOMÁNYÁBA

Szerző: SZILÁGYI CSABA
(ZMNE KLHTK Katonai vezetői szak)

Konzulens: Kolossa Sándor alezredes, egyetemi adjunktus

Dolgozatomban a 2006. évben megjelent „Miniszeri Irányelvek a védelmi tervezéshez (2007-2016)” (HK4.) Honvédelmi Miniszeri utasítás alapján, a 2006. februárjában átdolgozott a Magyar Honvédség NATO felajánlásában célkitűzésként szereplő műveleti dandár és műveleti közepes lövész zászlóaljainak CIMIC és PSYOPS moduljaival foglalkozom.

Vizsgálom a CIMIC és PSYOPS modul elemek képességeit, feladatait kollektív védelmi műveletek, valamint válságkezelő műveletek, nemzetközi kötelezettségek teljesítése során.

A dolgozatom aktualitását növeli, hogy a Magyar Honvédség 2006. október 1-jei hatállyal átvette egy Tartományi Újjáépítő Csoport irányítását Afganisztánban, Baghlan tartományban. Ez az első misszió a Magyar Honvédség, az MH Civil-katonai Együttműködési és Lélektani Műveleti Központ (MH CKELMK) és a CIMIC-PSYOPS szakemberek történelmében, amikor komplett CIMIC és PSYOPS csoportok teljesítenek szolgálatot hadműveleti területen.

A dolgozatom második részében a „Bevetési Irány 2006.” Gyakorlat tapasztalatait mutatom be, ahol először zajlott a CIMIC és PSYOPS képesség modulokkal megerősített dandár és zászlóalj törzsek gyakoroltatása.

Az elmélet és a gyakorlati tapasztalatok összevetéséből az MH CKELMK és a CIMIC-PSYOPS modulokkal megerősített erők jövőbeli együttműködésre keresek válaszokat, teszek javaslatokat a minél hatékonyabb feladat ellátására.

A BÉKEFENNTARTÓ MŰVELETEK MŰSZAKI TÁMOGATÁSÁNAK ÚJSZERŰ ANYAGAI, ESZKÖZEI

Szerző: SZILÁGYI PÉTER
(ZMNE BJKMK Pü. és Közg. Tanszék)

Konzulens: Dr. habil. Kovács Tibor mk. alezredes, egyetemi docens

Az elmúlt néhány évtized békefenntartó műveleteiben a Magyar Köztársaság, ezen belül a Magyar Honvédség aktív szerepvállalásra kötelezte el magát. Dolgozatomban e kérdéskörből a békefenntartó műveletek műszaki támogatása során alkalmazható újszerű műszaki eszközök bemutatását, rendszerezését választottam.

Megítélésem szerint a békefenntartó tevékenységek közül — speciális feladataiból adódóan — leglátványosabb, a helyi lakosság által legjobban elfogadott a békefenntartó műveletek műszaki támogatása.

E felismerésből kiindulva, illetve az előtanulmányaimat tekintve a békefenntartó műveletek műszaki támogatása során alkalmazható eszközöket vizsgáltam, illetve mutatom be.

Úgy érzem, hogy a tanulmány elkészítése során elvégzett vizsgálatok, a levont következtetések alátámasztják az elért eredmények megállapításának helyességét, megfelelnek a javaslatok, ajánlások részben megcélzott hasznosítási területek követelményeinek és alátámasztják az ez irányú további kutatások szükségességét.

**HADTÖRTÉNELEM, RENDVÉDELEM TÖRTÉNET,
HADITECHNIKA TÖRTÉNET I. TAGOZAT**

AZ 1918. JÚNIUS 10-EI TÁMADÁS AZ OTRANTÓI TENGERSZÁR ELLEN ÉS A SZENT ISTVÁN CSATAHAJÓ ELSÜLLYEDÉSE

Szerző: BÁNSÁGI ANDOR
(Szegeti Tudományegyetem BTK)

Konzulens: Pelyach István, SZTE BTK.

Dolgozatom célja átfogóan bemutatni és elemezni azokat az okokat, amelyek az otrantói tengerszár ellen indított, 1918. június 10-ei, támadáshoz vezettek és végül a SZENT ISTVÁN csatahajó elvesztését eredményezték. Választ keresek a hajó szerkezeti hibáinak okaira, illetve arra, hogy kiket terhel a hajó elsüllyedésének felelőssége.

Munkám során felhasználtam a SZENT ISTVÁN, a kísérőhajók, illetve a TEGETTHOFF csatahajó parancsnokának jelentéseit, valamint a hajó elsüllyedésének körülményeinek kivizsgálására felállított vizsgálóbizottság jelentését. Szintén felhasználásra kerültek a hazai szakirodalom meglévő eredményei, többek közt Krámlí Mihálynak a Tegetthoff-osztály születését bemutató tanulmánya, mely a végső következtetések szempontjából számos fontos információt tartalmaz.

Dolgozatomban tisztázom, hogy a hajó megtorpedózása nem árulásnak, hanem a véletlenek sorozatának volt köszönhető. Megállapítom, hogy súlyos szerkezeti hibák vezettek oda, hogy a csatahajó a torpedótámadás után menthetetlen állapotba került. Külön kiemelem, hogy a felelősség elsődlegesen Montecuccoli flottaparancsnokot terheli, hiszen ő erőltette, hogy az előírt fegyverzetet és páncélzatot egy maximum 21000 tonna vízkiszorítású hajótestben kell elhelyezni. Ennél fogva a hajók szerkezete meglehetősen gyengére sikeredett, mely később végzetesnek bizonyult. Vitába szálllok Karl von Lukas-szal, aki a hajó elvesztésének felelősségét a flottaparancsnokra és törzsére kívánja hárítani, holott őket nem terheli semmilyen felelősség, hiszen a kockázatok minimalizálásával dolgozták ki a haditervet.

„ERDEI ÖRDÖG” – A DRÁVASZABOLCSI HÍDFŐ HARCAI, 1945.

Szerző: DÁVID FERENC
(Pécsi Tudományegyetem BTK)

Konzulens: Dr. Hornyák Árpád, egyetemi tanársegéd

Nyugat – Magyarország különösen súlyos harcok színtere volt a második világháború utolsó hónapjaiban. Magyarország, Németország utolsó szövetséges harcban áll. Az ország nyugati része 1944 vége óta állandó hadszíntér. Az irányítás átcsúszott a német vezérkar kezébe és az ország nyugati felének védelme az úgynevezett Margit-vonal mentén, a szovjet Vörös Hadsereget volt hivatott távol tartani a német határoktól, a dél-németországi, illetve osztrák iparvidékektől és a kanizsai kőolajmezőktől.

A német hadászati elképzelések fő célja szerint fel kell menteni az ostromlott Budapestet és visszaszorítani az ellenséget a Duna bal partjára. A Konrad I. – II. – III. fedőnevű ellentámadások nem érik el céljukat, Budapest februárban kapitulál. A német gépesített alakulatokat ezek az ellentámadások kötik le, hadmozdulataik ezeken kívül csak arra irányulnak, hogy a Margit-vonal stabilitását biztosítsák. Az első és egyben legjelentősebb hadművelet, aminek a végcélja a Dunántúl felmentését tűzte ki célul, a „Tavaszi ébredés” fedőnevet kapta. A Duna vonalára való felzárkózás védhetőbb vonalat és a fenyegetettség elhárítását is jelenthetné. A márciusi ellentámadást három irányból mérték: A Balaton és Velencei-tó körzetéből K és DK-i irányba („Tavaszi ébredés”), a somogyi front középső részéből Kaposvár irányába („Jégtörő”), míg a harmadik kisegítő támadásnak a Drávától délre Donji Miholjac és Valpovo körzetéből kellett kiindulnia („Erdei ördög”). Amennyiben bármelyik támadási irányban sikerül jelentősebb sikereket elérni, úgy azzal a többi irányt is segítik, mivel az itt állomásozó szovjet–bolgár–román csapatok még mindig néhány fontosabb dunai átkelőn keresztül kapták az utánpótlást. Ezek átvágása, vagy veszélyeztetése feltételezi a szovjet és szövetséges csapataik tömeges visszavonulását a Duna bal partjára. Mind a védők, mind a támadók jelentős csapatokkal rendelkeztek. A német ellentámadások kezdetét egységesen 1945. március 6-án hajnalra tűzték ki.

A dolgozatom bemutatja a Magyarországon 1945. márciusában lezajlott német ellentámadások egyik kevésbé ismert ágának, az „Erdei ördög” hadművelet drávaszabolcsi hídfőjének katonai eseményeit.

A SZATMÁRI ÖNKÉNTES NEMZETŐROSZTÁLY, ILLETVE A BELŐLÜK ALAKULÓ 88. HONVÉDZÁSZLÓALJ TÖRTÉNETE

Szerző: GYÖRFI MIHÁLY
(Debreceni Egyetem BTK)

Konzulens: Dr. Miru György, egyetemi docens

Az 1848. augusztus–szeptember folyamán alakult szatmári önkéntes nemzetőrosztály történetén keresztül szeretném bemutatni a szatmári emberek szabadságharcbeli tetteit, mivel eddig még senki sem vállalkozott a feldolgozásukra. Az erdélyi hadszíntéren szolgáló alakulat története a 1848. novemberi ütközetekkel kezdődik. Sikeresen átestek az első tűzkeresztségen, amit még a dési futás sem árnyékol be. Az első vonalban harcoló önkéntes nemzetőrök vitézségét külön megemlítik.

Az önkéntesek életében Bem kinevezése nagy változásokat hozott. A téli hadjárat során szinte állandóan a Bem vezette főoszlopban került bevetésre. Hírnevet az alakulat 1849. február 4. és 7. között zajló vízaknai, szászsebesi és szászvárosi ütközetekben szerzett magának. Ott voltak Medgyesnél és Nagyszeben ostrománál.

Rövid kitérő után Nagyszeben helyőrségét alkotta az önkéntes nemzetőrosztály. E helyen történt honvédszászlóaljja való átszervezés. Honvédszászlóaljként 1849. július 20-ig nem érintette az orosz intervenció harcai. Azonban a két részre osztott alakulat kisebbik fele — amely szinte kizárólag a már 10 hónapja szolgáló önkéntesekből állt — a Vöröstoronyi-szoroson ütközet után, Havasalföldön a török hatóságok előtt letették a fegyvert. A július 31-i segesvári ütközetben jelentős szerepet játszott a megmaradt 3 század. Rövid időre az orosz jobbszárnyat is visszavetették állásaiból. E vakmerő harci tettet gyorsan megbosszulta az orosz lovasság és a 88. honvédszászlóalj küzdelmei itt véget értek.

A zászlóalj története érdekes adalékokkal gazdagíthatja hadtörténelmünket.

AZ OLASZORSZÁGI MAGYAR LÉGIÓ TÖRTÉNETE A MEGALAKULÁSÁTÓL 1860 NOVEMBERÉIG

Szerző: KOVÁCS DÁVID PÉTER
(ZMNE KLHTK Biztonság- és védelempolitika szak)

Konzulens: Dr. Csikány Tamás alezredes, egyetemi docens

A dolgozat célja, hogy a hadtörténelem magyar kutatók által eddig kevésbé ismert területét, az olaszországi magyar légió hadtörténetét mutassa be. A téma „aktualitását” az adja, hogy a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Hadtörténelem Tanszékén jelenleg is számos területen folynak kutatások — többek — között az 1848/49-es magyar szabadságharc eseményei és hadserege, valamint a magyar emigráció kapcsán.

A légió története emellett számos területen kapcsolódik a 19. század politikatörténeti, kultúrtörténeti eseményeihez is mind magyar, mind olasz és nemzetközi vonatkozásban. Munkám célja ezen ismeretek bővítése, új vizsgálati szempontok szerinti rendszerezése és bemutatása.

Az első rész a magyar emigráció terveivel foglalkozik, kiemelve a légió szempontjából lényeges momentumokat. Külön hangsúlyt kap a légió megalakításának történeti, katonai, és politikai előzményeinek ismertetése.

A következőkben a csapatalakítás nehézségeivel, majd a felállított légió felépítésével és jellemzőivel foglalkozom, úgymint: fegyverzet, zászló, tisztek, a létszám változásának nyomon követése. Ezt követően a légió 1860. évi harci cselekményei kerülnek a vizsgálat középpontjába, kiemelten pedig a volturnoi csata, melyben a magyar légió is fontos szerepet játszott.

Végül pedig az 1860-as évet követő eseményeket, az emigráció újabb politikai elképzeléseit és a légió sorsát, további feladatait mutatom be. Mindemellett bemutatásra kerülnek a témához kapcsolódó személyek, fogalmak és egyéb események is.

A BOLGÁR KATONA KÉPE A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚBAN

Szerző: POPGEORGIEV KRISTÓF SZTOJÁNOV
(ZMNE KLHTK, Biztonság- és védelempolitika szak)

Konzulens: Dr. Négyesi Lajos őrnagy, egyetemi adjunktus

A dolgozat a második világháborúban harcoló bolgár katona képével és Bulgária második világháborús részvételével foglalkozik.

Milyen volt Bulgária a két világháború között? Hogyan vált az ország Hitler szövetségesévé?

Milyenek voltak Bulgária belső politikai viszonyai 1941 és 1944 között. Hogyan szerveződött meg a bolgár partizán hadsereg, és ebben milyen szerepe volt a Bolgár Kommunista Pártnak? Hogyan zajlott le az 1944. szeptember 9-i fordulat?

Mik voltak az új vezetés első intézkedései? Hogyan kezdődött meg az új hadsereg megszervezése és mik voltak a legfőbb problémák? Milyen volt az új Bolgár Néphadsereg szervezeti felépítése?

Mi történt a Balkánon 1944 őszén? Milyen eredményességgel vett részt az új hadsereg a 3. Ukrán Front balszárnyán a belgrádi hadművelet során?

Hogyan ment végbe az 1. Bolgár Hadsereg megszervezése és mozgósítása? Hogyan teljesítettek a katonák a szerémségi harcok során, és mik voltak a kudarc okai?

Hogyan kerülnek Magyarországra a bolgár katonák, és milyen eredményességgel harcolták végig az 1945-ös év tavaszát?

Végül a dolgozat megpróbál választ adni arra a kérdésre is, hogy vajon jó katonák és hősök voltak-e a bolgár katonák?

FALLSCHIRMJÄGEREK BEVETÉSEN

Szerző: RESZEGI ZSOLT
(Debreceni Egyetem BTK)

Konzulens: Dr. Barta Róbert, egyetemi docens

A „Fallschirmjäger bevetésen” című dolgozat a 2005. évi OTDK pályamű folytatás és annak szerves kiegészítése. A fő kutatási témát ismét a német 1. Fallschirmjäger Division (1. Ejtőernyős Hadosztály) szolgáltatta. Célom a korábbi munka kiteljesítése és bővítése volt; adatokkal és visszaemlékezésekkel konkrétabb, valóságosabb képet adva az egyén, a katonák harcairól. Fontosnak tartottam a források felhasználásával életszerűbb képet mutatni a harcközpontú-leíró dolgozatoknál, ugyanakkor egyesíteni a megkívánt szervezeti felépítést és harcéljárás elemzést is.

A forrásanyagot Freiburgban, a németországi Katonai Levéltárban sikerült rövidebb ideig kutatnom. Ezek elsősorban hadijelentések voltak, amelyek a front helyzetének változását tükrözték, több-kevesebb pontossággal. Természetesen az összevetés a szövetséges hadijelentésekkel sokkal nagyobb teret és időt igényel, így ez még várat magára.

Amit viszont sikerült elérni, tovább sikerült árnyalni a német katonákról — elsősorban az elit csapatokról — alkotott képet.

A dolgozat kialakításánál a hangsúly azon volt, hogy világosabb — leg alább is tisztább — képet kapjon az érdeklődő egy kevésbé fontosnak ítélt fronton harcoló különleges egység harcaiba betekintve, tagjainak beszámolóit, feljegyzéseit segítségével. A harcok elemzése révén megérthesse, hogy milyen módon harcoltak az ejtőernyős csapatok a háború offenzív szakaszában és tapasztalataikat, valamint sajátos kiképzésüket miként tudták kihasználni az összecsapások során.

Az egyén és a közösség viszonya alapvetően meghatározza egy alakulat későbbi sorsát. Az összetartás, a bajtársiasság legalább annyira fontos volt, mint a harci tapasztalat. Ez volt az a láthatatlan kapocs, ami az újonc ejtőernyőst összekötötte a frontharcos veteránnal. Az újonc fegyvernem még nem rendelkezett hagyománnyal, ezért a kiemelkedő egyéni teljesítmények szolgáltak például a katonák számára. Az elithez való tartozás tudata sarkallta erejüket is meghaladó teljesítményre a katonákat és gyorsította meg a különböző alakulatok beolvasztását és eggyé formálását.

HADTÖRTÉNELEM, RENDVÉDELEM TÖRTÉNET,
HADITECHNIKA TÖRTÉNET II. TAGOZAT

A KATONAI LOGISZTIKA MŰKÖDÉSE IULIUS CAESAR HADSEREGÉBEN

Szerző: KÁKÓCZKI BALÁZS
(Debreceni Egyetem BTK)

Konzulens: Forisek Péter, tanársegéd

A római birodalom több száz éves dominanciájának alapja egy roppant szervezetten és hatékonyan működő haderő volt. A Kr. e második és első század fordulóján, Iulius Caesar születése környékén fektették le a történelem első, professzionális alapokon nyugvó hadseregének alapjait, amely struktúrájában teljesen átalakította a korábbi hadtáprendszert. A legionáriusok és parancsnokaik újfajta logisztikai kihívásokkal kerültek szembe, amelyek leküzdése csak egy olyan kvalitású hadvezérnek sikerülhetett, mint Iulius Caesar. A korszak seregeinek élelmezése és utánpótlásának működése kevésbé kutatott, ezért a dolgozat Caesar haderején keresztül próbálja meg bemutatni a római katonai logisztika működését, három fő területre koncentrálni: élelmezés, málha és menetoszlop, utánpótlás. Elsősorban Iulius Caesar feljegyzései, továbbá számos korabeli történet és hadtörténet író segítségével kerül elemzésre a római legionárius katona fizikai felépítése, a Caesar-féle hadsereg létszámának meghatározása, továbbá a fejadagok és a havi búza- vagy húsfogyasztás megbecslése. A mariusi reformok egyik legfőbb tényezője a málha, továbbá a sereget követő kíségek számának csökkentése volt. Ezért különös hangsúlyt fektettem a felszerelés (fegyverzet és ruházat, szerszámok, ételadag, személyes tárgyak) súlyának megbecslésére, és a kíségek szerepének definiálására. A hadtáp egy másik érdekes kérdése a menetvonal szerkezetének problematikája. A fellelhető források alapján rekonstruáltam a menetvonal felépítését különféle vonulási alakzatokban, továbbá számításokat végeztem a menetvonal hosszával kapcsolatban. A dolgozat harmadik fejezete pedig az utánpótlásra, vagyis a beszerzésre (az ellátmány forrásai), az ellátásra (erődök, hadtápbázisok, téli táborok) és a szállításra (málhasállatok, igásszekerek szerepe) hívja fel a figyelmet.

A dolgozat legfőbb konzekvenciája tehát a római katonai logisztika professzionális voltában, továbbá a legfrissebb számításokban és eredményekben állapítható meg. A katonai logisztika már az első hadseregek megjelenésétől kezdve létezik. Mindegyik történelmi korszakban megvan a maga sajátossága, ugyanakkor számos elve nem változott.

VÉGVÁRI RENDSZER A MAGYAR KIRÁLYSÁGBAN A TÖRÖK HÓDOLTSÁG IDEJÉN

Szerző: KUTASI IMRE
(Rendőrtiszti Főiskola Határrendészeti szak)

Konzulens: Dr. Parádi József, főiskolai tanár

A Kis-Ázsiában élő iszlám hitű törökök bizánci segédsapátként keltek át a Dardanellákon, és Gallipoli elfoglalásával megvetették a lábukat Európa déli részén. Terjeszkedésüket hihetetlen dinamizmus jellemezte: mindössze 35 év alatt uralmuk alá került a Balkán-félsziget jelentős része. 1389-ben az Oszmán Birodalom az Al-Dunánál a Magyar Királyság közvetlen szomszédjává vált. Az ország déli végeit védő végvári vonalak fokozatosan omlottak össze, de az összeomlás után azonnal nekivágtak, hogy a védelemre alkalmassá tegyék a régi várakat, megerősítsék a kastélyokat, fallal vegyék körül a templomokat.

A végvárrendszer a Kárpát-medence kagylójának hajlatában a síkság és a hegyvidék találkozásánál, a vizek és erdők védelmi lehetőségeit felhasználva, nagyobb és kisebb erődök együtteséből indult ki több száz kilométer mélyen, tagolt övezetben félkörívben, Horvátország és Szlavónia végvidékétől az Erdélyi Fejedelemség határáig.

A rendszer jellegét az átfogó szervezeti irányítás csak úgy biztosította, mint az a körülmény, hogy rugalmasan alkalmazkodott a szakadatlan változásokhoz, körülményekhez. Így tudta feltartóztatni a terjeszkedő oszmán hatalom több mint egy évszázadon át rá nehezedő iszonyatos nyomását.

AZ ÖNJÁRÓ AKNAVETŐK MÚLTJA ÉS JELENE EGY MAGYAR FEJLESZTÉS TÜKRÉBEN

Szerző: POCZOK BARNABÁS
(ZMNE BJKMK Gépészmérnök szak)

Konzulens: Dr. Szabó Tibor alezredes, egyetemi docens

Pályamunkám témájának az önjáró aknavetők gyűjtőnéven összefoglalt eszközcsoportot választottam. A téma aktualitását véleményem szerint az adja, hogy a magyar nyelvű szakirodalomban mind a mai napig nem tárgyalták ezt a témát legfeljebb csak az említés szintjén, miközben ezek a tűzeszközök fejlődtek a legdinamikusabban az elmúlt ötven évben a hagyományos tűzérési eszközök közül. Véleményem szerint az aszimmetrikus hadszíntér viszonyai között az önjáró aknavetők felelnek meg a legjobban zászlóalj-szintig a közvetlen tűztámogatás szabta feladatrendszernek. További magyar vonatkozása a pályamunkának, hogy magyar fejlesztésű eszköz már az 1980-as évek végén is létezett, amely annak ellenére, hogy számos vonatkozásban meghaladta a kor fejlettségi szintjét, nem lépett túl a prototípus fázison.

A dolgozatban szándékomban állt az eszközök vizsgálatán túl az azok hatékony alkalmazásához szükséges tárgyi feltételrendszer bemutatása is. Ezért az első három fejezetben vizsgálom az általános elvárások, a lőszerrek, a tűzvezető rendszerek és a jelenlegi fejlett eszközök jellemzőit, fejlődését is. A negyedik fejezetben mutatom be a magyar fejlesztésű önjáró automata aknavetőt autonóm tűzvezető rendszerrel.

A pályamunkám elkészítése során céлом egy olyan könnyen áttekinthető és közérthető tanulmány elkészítése volt, amelyet a magyar katonai felsőoktatás fegyverzettechnikusi és tűzér szakirányán kívül akár a laikus érdeklődők is sikerrel használhatnak a téma megismerésére.

ADALÉKOK A MAGYAR KATONAI REPÜLÉS TÖRTÉNETÉHEZ: PETRÓCZY ISTVÁN EZREDES – A MAGYAR LÉGIERŐ „ATYJA”

Szerző: RÉVÉSZ TAMÁS
(BDF Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium)

Konzulens: Dr. Számvéber Norbert

A pár éve megkezdődött XXI. század első évtizede bővelkedik a magyar katonai repülés kerek évfordulóiban. Annak ellenére, hogy ezek az események döntően befolyásolták a légierő fejlődését, sajnos mára teljesen a feledés homályába merültek. Még ennél is szomorúbb, hogy az eseményekkel együtt az azokat megélő személyek neve és tevékenysége szintén kitörölt az emlékezetből. Különösen igaz ez Petróczy István ezredesre, az első magyar katonai pilótára, a Repülőarzenál parancsnokára, akit pedig méltán tekinthetünk a magyar légierő atyjának.

A dolgozat célja (és nem csak halálának kerek 50. évfordulója alkalmából), hogy megpróbálja Petróczy ezredes pályáját a lehető legrészletesebben bemutatni. Az Osztrák Hadilevéltárban megtalált minősítő lapok és a légjáró csapatoknál vezetett személyi nyilvántartó katonai iskolától kezdve a csapat-szolgálaton át egészen a pilótavizsga letételéig. Részletesen tárgyalja a Monarchia légierőjének megteremtéséért kifejtett erőfeszítéseit és a pilótaképzés során elért eredményeit. Az egyes repülőszázadok I. világháború alatti havi jelentéseit felhasználva igyekszik a fronton töltött hónapok eseményeit a lehetőségekhez képest szintén feltárni. Szó van továbbá az Arzenál parancsnokaként végzett munkájáról és az első helikopter kifejlesztésében játszott szerepéről is.

A háború utáni évek történéseiről meglepő módon sokkal kevesebb elsődleges forrás áll csak a rendelkezésünkre. A Légügyi Osztály élén folytatott tevékenységéről — valószínű a „rejtés” miatt — ugyancsak nagyon kevés információ nyerhető. Élete utolsó. Legsanyarúbb szakaszáról szinte semmiféle konkrét adat nem került elő, így főleg feltételezésekre indirekt utalásokra hagyatkozhat az ember. Különösen nagy öröm ezért, hogy a több mint fél évszázadnyi idő távlatából sikerült legalább egy szemtanút fellelni, aki Petróczy ezredesét még személyesen ismerte.

A mostani kerek évforduló végre jó alkalom lenne (kellene, hogy legyen!), ennek a nem mindennapi katonának, repülőnek és főleg nem mindennapi ember emlékének a felelevenítésére és méltó ápolására!

TÁMADÁS A FÖLD ALÓL

Szerző: SELJÁN PÉTER
(ZMNE KLHTK Biztonság- és védelempolitika szak)

Konzulens: Dr. Négyesi Lajos őrnagy, egyetemi adjunktus

Az embereknek az „alagút” szó hallatán először általában a közlekedési alagutak jutnak eszükbe. Egy budapestinek például a Clark Ádám tervei alapján készült Alagút, egy párizsinak esetleg a La Manche csatorna alatti alagút. A hadtörténelem iránt érdeklődőknek azonban az is eszükbe juthat, hogy az „akna” már az ókor óta ismert fegyvere a várharcoknak.

Mindemellett a föld alatti járatok alkalmazásának egészen változatos története van, hiszen számos alkalommal bizonyultak hatásos eszköznek különböző célok eléréséhez. Arra viszont kevesen gondolnak, hogy az alagutak felhasználásának lehetősége reális veszélyt jelent napjainkban.

A pályamunkámban leírt gondolataimmal igyekeztem bemutatni az alagútnak, ennek az egyszerű földműnek katonai (reguláris és irreguláris) felhasználását. Láthatjuk, hogy a megfelelő mérnöki ismeretek — de akár pusztán gyakorlati tapasztalatok — birtokában, egyszerű kéziszerszámokkal elkészíthető, nehezen felderíthető, komoly pusztítást okozó „fegyver”.

Dolgozatomban az alagutak reguláris, irreguláris és civil alkalmazásának történetét vizsgálom. A föld alatti járatok első felhasználásától kezdve, az ostromalagúton és a vietnámi alagútrendszeren át, sort kerítünk az alagutak alkalmazására napjainkban, majd végül a védelem problémakörét feszegetem. Céлом, hogy kísérletet tegyek annak bemutatására, hogy az alagutak hadviselésben való felhasználása nem elhanyagolható tényező napjainkban, a terrorizmus korában sem, és hogy a jövő fegyveres konfliktusaiban — az aszimmetrikus hadviselésben, kiváltképp a terrorizmusban — újra komoly szerephez juthatnak majd.

ŐSKORI ÍJAK

Szerző: TÓTH ZOLTÁN HENRIK
(Miskolci Egyetem BTK)

Konzulens: Dr. Mester Zsolt, egyetemi docens

Íj és nyíl. Hosszú zsineg, még hosszabb boton, amivel messze el lehet lőni egy rövidebb, hegyes kis favesszőt. A mai korban néhány kivételtől eltekintve sporteszköz. Eredetileg talán egy rugós ágú kisállat-csapdából és a hajítódárdából fejlesztette tovább egy egyszerű vadász úgy húszezer évvel ezelőtt, vagy tényleg egy primitív pengetős hangszert alakított át halálos fegyverré a „Kőbaltás ember”.

Íj és nyíl. A tűzön és a kőeszközökön kívül az emberi faj legnagyobb találmányai és nem utolsósorban sokszor művészi remekművek. Segítségükkel vált a szárazföld és az állatok korlátlan urává. Velük szerezte az élelmét, vele védte meg törzsét és vagyonát, vagy vele támadta meg más törzsét és vagyonát.

A régi idők folyamán milliószámra készült vadászeszközökből (vagy fegyverből?) mára csak pár tucatnyi maradt fenn Európában, mert alapanyaguk, a fa csak nagyon különleges körülmények között marad ép több ezer éven át. Rajtuk keresztül képet kaphatunk használóik életmódjáról is, a külföldi kutatók már tudják, mit, hol és mikor vadásztak velük, a zsákmányt mire használták fel, sőt, azt is, milyen alapanyagokból és hogyan készíthették őket. Ehhez segítségül hívták és hívják jól felszerelt laboratóriumaikat és a kísérleti régészetet, valamint több mint száz éve tanulmányozzák a „primitív” népek fegyvereit, vadász- és harci szokásait is. Magyarországon nem igazán foglalkoznak ezzel a témával. Igaz, a földből folyamatosan kerülnek elő nyílhegyek, de őskori íjak itthon nem maradtak fenn. Nincsenek nagy mocsaraink, vagy gleccsereink, amik ebben segíthetnek volna. De az is lehet, hogy túl erős „nomád” örökségünk, a reflexív hagyománya.

Íj és nyíl. Vidéki gyerkőcök kedvelt játékszere. Én úgy gondolom, gyermekéveink alatt átéljük, vagy eljátsszuk az ember őstörténetének egy darabkáját is. Csak szép lassan nővünk fel modern, „civilizált” emberré. Úgy tűnik, nekem ez még nem sikerült teljesen, ezért készítek és használok íjakat-nyilakat, és ezért kutatom történetüket.

Íj és nyíl. Róluk szól a dolgozat.

HATÁRRENDÉSZET ÉS HATÁRVÉDELEM I. TAGOZAT

KÖZOKIRATHAMISÍTÁS OKMÁNYVIZSGÁLÓI SZEMMEL A VASÚTI ELLENŐRZÉS SORÁN

Szerző: BENKE GYÖRGYI
(Rendőrtiszti Főiskola Határrendészeti szak)

Konzulens: Dr. Varga János, főiskolai tanár

Dolgozatomnak azért választottam ezt a témát, mert mint a BHI VHRK szakértője, valamint korábban rendészeti ügyintézője sokat foglalkoztam okmányok vizsgálatával közokirat hamisítások alkalmával. Nem utolsó sorban, nagyban segítette témaválasztásomat a Rendőrtiszti Főiskolán 2006. október 2-án indult okmányszakértői tanfolyama.

Célom, hogy ezzel segítséget nyújtsak azon kollégáimnak, akik már foglalkoznak okmányvizsgálással, valamint azon fiatal kollégáknak, akiknek még nincs kellő ismeret, tudás és tapasztalat a hátuk mögött.

Dolgozatom fő témája az okmányvizsgáló feladatainak részletes bemutatása egy konkrét bűncselekmény alapján:

- milyen eszközök, és módszerek segítségével lehet fényt deríteni a közokirat-hamisításra,
- a dokumentáció elkészítésének tartalmi és formai követelményei, konkrét dokumentáció elkészítése,
- az elsődleges szakvélemény tartalmi és formai követelményei, konkrét szakvélemény.

AZ EU-S TARTÓZKODÁSI ENGEDÉLYEK HAMISÍTÁSÁNAK JELLEMZŐI

Szerző: KERNER KATA
(ZMNE KLHTK Határrendészeti és -védelmi vezetői szak)
Konzulens: Dr. Antal László igazságügyi okmányszakértő

Témaválasztásom indoka az, hogy a tartózkodási engedélyek hamisítása a Határőrségnél a mai napig aktuális problémaként van jelen. A felfedett közokirat hamisításoknak jelentős százalékát adja ezen okmányok hamisítása.

Pályamunkámat hat fejezetre osztottam, melyek az általánosból kiindulva a konkrét esetekig bezárólag mutatnak átlátható képet az általam választott témáról. A dolgozat megfelelő szintű esztétikai minősége és a szemléltetés végett számos képpel reprezentáltam a tartózkodási engedélyek hamisításának tipikus illetve egyedi eseteit. Végül mellékletként helyeztem be néhány ide vonatkozó jogszabályt.

Az első fejezetben általános szabályokról, szabályozókról szóltam, beleértve a tartózkodási engedélyek megszerzésének feltételeit és megszűnésének eseteit. A következőkben kihangsúlyoztam a tartózkodási engedélyekre vonatkozó jogszabályokat, kiemeltem az általam lényegesnek tartott meghatározásokat. A harmadik rész teljes egészében az okmányvédelemről, a tartózkodás engedélyek biztonsági védelméről szól. Tartalmazza többek között a biztonsági okmány meghatározását, a védelem fajtáit, a biztonsági okmányelemeket. Felsorolja a nyomdatechnikai úton előállított okmányelemeket, a nyomdatechnikai eljárásokat. Szól a speciális nyomdafestékekről, illetve egyéb speciális védelmi elemekről, mint a hologram és a kinegram. A negyedik szakaszban az okmányhamisítás fajtáit, a tartalmi hamisítást és az utánpótlást, illetve ezek megnyilvánulási formáit írtam le.

Az ötödik fejezetben statisztikai adatokkal támasztottam alá azon kijelentésemet, hogy az olasz tartózkodási engedély hamisítása a leggyakoribb. Végül az utolsó fejezetben konkrétumokra tértem ki. Csoportokra osztottam a tartózkodási engedélyeket, és e csoportokból egyet-egyet kiemelve mutattam be a hamisítás jellegzetességeit. Első sorban azon okmányok kerültek bemutatásra, melyek felhasználása a leggyakoribb. Így a dolgozatom e szakaszában főként az olasz tartózkodási engedély hamisításának bemutatására törekedtem.

A MAGYAR ÉS SCHENGENI VÍZUMOK ELLENŐRZÉSE ÉS KEZELÉSE

Szerző: KOVÁCS ERIKA
(Rendőrtiszt Főiskola Határrendészeti szak)
Konzulens: Hanuska Miklós százados, főiskolai tanársegéd

A Határőrség feladatai között fontos szerepet töltenek be a beutazásra, tartózkodásra vonatkozó szabályok, köztük a vízumokkal kapcsolatos szabályozás végrehajtása. Ezek között különös jelentőséggel bír a vízumkiadás, a vízumok ellenőrzése, kezelése, mivel a harmadik országbeli állampolgár az Európai Unió területére belépve ott szabadon mozoghat.

A vízumokkal kapcsolatos szabályzók, a tartózkodás szabályai, a kedvezményezettek köre a közeljövőben várható schengeni csatlakozásunk küszöbén újabb és újabb, folyamatosan bővülő ismeretanyaggal bővíti a határrendészek feladatkörét. Ezek figyelemmel kísérése, feldolgozása és napra kész gyakorlati alkalmazása mindennapi feladataink közé tartozik a zavartalan határátlépések biztosítása érdekében.

Alkalmazásukhoz szükség van a vízumokkal kapcsolatos általános elméleti ismeretekre, a vízumok ellenőrzésének, kezelésének menetére, illetve az esetleges hamisítások felismerésére, felfedezésére.

A tudományos diákköri dolgozatomban bemutatásra kerülő témakörökben ezeket az ismereteket fejtettem ki részletesebben. Céлом az volt, hogy a meglehetősen sokszínű, változó ismeretanyagot egybegyűjtve próbáljak segítséget nyújtani a határrendészeknek munkájuk végzéséhez, és a 2006. október 13.-ától hatályba lépett Schengeni Határellenőrzési Kódex egyes rendelkezéseinek egységes értelmezése hiányában válaszokat keressek azok megoldására.

BUDAPESTI HATÁRŐR IGAZGATÓSÁG VASÚTI HATÁRRENDÉSZETI KIRENDELTSÉG BEMUTATÁSA

Szerző: NAGY DÁNIEL GÁBOR
(Rendőrtiszt Főiskola Határrendészeti szak)

Konzulens: Hanuska Miklós százados, főiskolai tanársegéd

A Határőrség szervezeti struktúrája folyamatosan változik, szervezeti egységek szűnnek meg, valamint újjak jönnek létre. Ennek a struktúraváltozásnak köszönhetően 2003-ban felállításra került egy olyan kirendeltség, amelynek feladata, hogy a Magyar Köztársaság területére belépő vagy onnan kilépő nemzetközi forgalomban résztvevő vasúti szerelvényeket az államhatáron menetközben átléptesse, ezzel csökkentve a határforgalom ellenőrzésének idejét és ezen szerelvények menetidejét.

Tudományos dolgozatomban a vasúti határrendészeti kirendeltség megalkakulását, hatáskörét, illetékességét, egyedi technikai felszerelését valamint részletes feladat végrehajtását kívánom bemutatni. Azon egyszerű okból, mert az ország területén ez az egy kirendeltség foglalkozik a menetközbeni ellenőrzés végrehajtásával. Speciális idegenrendészeti, menekültügyi és bűnügyi feladatokat hajt végre a kirendeltség állománya. Még nem született olyan írott alkotás, amely részletesen bemutatná ezen eljárások részletes menetét. Ösztönző hatást gyakorolt számomra, hogy a rendészeti szakközépiskolát elvégezve azon első személyek között lehettem, akik jelen voltak a kirendeltség megalakulásakor.

Remélem dolgozatom megfelelő ismeretanyagot szolgáltat ahhoz, hogy később az oktatás számára felhasználható legyen.

MAGYARORSZÁGRÓL INDULÓ, BALKÁN FELÉ IRÁNYULÓ GÉPJÁRMŰCSEMPÉSZET

Szerző: SZILÁGYI GÁBOR
(ZMNE KLHTK Határrendészeti és -védelmi vezető szak)

Konzulens: Huczek Csaba határőr törzsszázados, bűnügyi technikus

A rendszerváltást követően ugrásszerűen megnövekedett hazánkban a gépjárműlopások száma. A gépjárművek eltulajdonítására, és azok Balkán felé történő kijuttatására egész bűnözői csoportok szakosodtak.

A Határőrség bűnügyi és felderítő munkája során sikerült a csempész-hálózat összetételét feltérképezni, valamint tagjainak feladatait kinyomozni.

Kutatómunkám felölelte az eltulajdonítástól a zöldhatáron, illetve közúti határátkelőhelyen történő kijuttatásig terjedő bűnözői munkafolyamatokat. Pályamunkám célja a csempészhálózat összetételének, valamint tevékenységének bemutatása, továbbá a felfedés érdekében elvégzendő Határőrségi feladatok ismertetése.

A MENET KÖZBENI HATÁRFORGALOM ELLENŐRZÉS GYAKORLATI VÉGREHAJTÁSA A BUDAPEST—HEGYESHALOM VASÚTVONALON

Szerző: VELLAI ISTVÁN
(Rendőrtiszi Főiskola Határrendészeti szak)

Konzulens: Dr. Varga János határőr alezredes, főiskolai tanár

Magyarországon a rendszerváltást követő években az illegális migráció, annak jellegzetes irányával jelentősen megnövekedett. A Határőrségnek fontos ellensúlyozó intézkedéseket kellett tennie ennek megelőzésére, feladására, megszakítására. Mivel az Európai Unió több államába Magyarország felől illegálisan jutott át az államhatáron viszonylag sok személy vasúton, ezért szükségessé vált, hogy egy budapesti irányítású központtal vasúti határrendészeti kirendeltséget hozzanak létre, amelynek határrendész állománya már az illetékességébe tartozó budapesti fejpályaudvarokon megkezdje a jogsértő vagy ezt megkísérlő személyekkel szemben a fellépést és ezt idegenrendészeti szűrő- kutatómunka végrehajtásával, valamint az úti okmányok ellenőrzésével a nemzetközi vonatokon menet közben folytatja. A kirendeltségünk megalakulását nagymértékben segítette, hogy az Európai Unió, a Határőrség illetve a Magyar Állam Vasutak ZRt. közbiztonsági igényei találkoztak.

Pályamunkám célja kettős, egyrészt szeretném bemutatni a jelenlegi menet közbeni úti okmány ellenőrzési rendszert, másrészt próbálom szorosan kapcsolni az ellenőrzésünk módszertanát a schengeni kódex előírásaihoz. 2003. szeptember 01-e a Budapesti Határőr Igazgatóság Vasúti Határrendészeti Kirendeltség felállítása óta tevékenységünkkel a statisztikai adataink alapján jelentős mértékben sikerült visszaszorítani a vasúton ezt megelőzően tapasztalt illegális migrációt.

Pályamunkámban a teljesség igénye nélkül kívánom bemutatni a sokszor összetett és egyben balesetveszélyes szolgálati feladatainkat. Információm alapján a Határőrségnél még nem dolgozták fel ezt a témakört és reményem szerint — a schengeni külső határon és a belső határokon a határforgalom ellenőrzés esetleges visszaállításakor — a jövőben módszertani útmutatóként szolgálhat a közép- és felsőfokú tanulmányokat folytató határrendész hallgatóknak.

ADR SZÁLLÍTMÁNYOK ÁLLAMHATÁRON TÖRTÉNŐ ÁTLÉPTETÉSE

Szerző: VEREBÉLYI BALÁZS
(Rendőrtiszi Főiskola Határrendészeti szak)

Konzulens: Hanuska Miklós százados, főiskolai tanársegéd

A Határőrség feladatai igen sokrétűek, ám ezen feladatok végrehajtása során a legfontosabb cél a biztonság elérése. A szolgálatot teljesítő határőrtisztek, és határrendészek egyik legfontosabb feladata az, hogy tevékenységükkel elérjék azt, hogy a Magyar Köztársaság állampolgárai biztonságban érezzék magukat. Ám az ilyen tevékenységek nem csak a jogsértő cselekmények megakadályozásában merülnek ki, sok összetett feladat alkotja a komplex egészet.

Ezen feladatok közé tartozik a 2005/2006-os tanév tavaszi félévében a Rendőrtiszi Főiskola vezetési gyakorlata során szimulált veszélyes anyag közúti államhatáron történő átléptetése. Ilyen anyagok átléptetése és ellenőrzése, fokozott szakértelmet igényel az ezt végrehajtó határőri állománytól. Nem csak a beléptetés, illetve kiléptetés jogszerűségét kell ellenőrizni, hanem fokozott figyelmet kell arra is fordítani, hogy a szállítmányok ne okozzanak környezetszennyezést, vegyi baleseteket, ezzel ne veszélyeztessék az átkelőhelyen szolgálatot teljesítőket és dolgozókat, valamint az átkelőhely területéhez közeli lakosokat. A 2001. szeptember 11-i események után fontos, hogy a Határőrség átléptetés során biztosítsa, hogy az olykor vegyi fegyverek készítésére alkalmas anyagok ne kerüljenek jogosulatlan személyek, csoportok kezébe.

Tudományos dolgozatomban az ADR szállítmányok tulajdonságairól, a szállítás sajátosságairól, és az ezzel kapcsolatos feladatok szakszerű végrehajtásáról írtam. Céлом az volt, hogy egy írásos munkában össze legyen foglalva minden olyan információ, melyet az ilyen anyagok átléptetésében érintett határőrségi állománynak tudnia kell, a szakszerű munka elvégzéséhez. Dolgozatomban javaslatot tettem, az ilyen jellegű információk mélyebb szintű elsajátításának lehetőségeiről, mely történhet, akár társszervek segítségével is.

A végrehajtásban szolgálatot teljesítő határőrök, elmondása szerint a téma még nem volt ilyen formában feldolgozva, és az ő ismeretanyaguk is olykor hiányos ilyen műveleteknél. Reményeim szerint dolgozatomban sikerült a témát olyan kimerítően feldolgoznom, hogy a jövőben azt oktatási, illetve képzési segédanyaggá lehessen továbbfejleszteni.

HATÁRRENDÉSZET ÉS HATÁRVÉDELEM II. TAGOZAT

ÁRTÁND HATÁRÁTKELŐHELY TÖRTÉNETE „TRIANONTÓL NAPJAINKIG”

Szerző: BERDE LÁSZLÓ
(ZMNE KLHTK Határrendészeti és -védelmi vezetői szak)

Konzulens: Prof. Dr. Nagy György, egyetemi tanár

Napjainkban a szervezeti változások idejét éljük. A határőrség, így a határforgalmat ellenőrző szervezet is jelentősen megváltozik.

Félő, hogy e változások kitörlik az emberek emlékezetéből azt a néhány évtizedet, ami egy határellenőrző szervezet létrehozásától napjainkig történt, amely több emberöltő történetét, eseményeit foglalja magába. Biharkeresztes és Ártánd községek történetéhez szorosan hozzákapszódik, annak szerves része, jelentős, befolyásoló tényezője a határrendőrség, a határőrség és a határátkelőhely. Sok helyi és környékbeli lakos — mint rendőr illetve, mint határőr — munkahelye, szolgálati helye volt, ami az Európai Unióhoz, majd a Schengeni-egyezményhez való csatlakozás folyamatának eredményeként egyre inkább veszít jelentőségéből.

Mielőtt elfelejtenénk, mi volt a jelentősége, a szerepe e nemzetközi elemnek, célszerű mindenképpen elkészíteni a történeti áttekintését. E dolgozat ezt a célt kívánja elérni, az átkelő megalapításától a jelenlegi állapothoz bemutatja a fejlődést, a változást, felhasználva az ott szolgálatot teljesítő helyi, illetve környékbeli lakosok tájékoztatóit is.

A SZOLGÁLATI LOVAK ALKALMAZÁSA A HATÁRÓRSÉGNÉL

Szerző: ESZENYI KLÁRA KAMILLA
(Rendőrtiszt Főiskola Határrendészeti szak)

Konzulens: Hanuska Miklós százados, főiskolai tanársegéd

Dolgozatom témája meglepően érdekes és elgondolkodtató. A szolgálati lovak alkalmazása!

Aki ezt hallja meglepődik, mondván: „Már nincsenek lovak a Határőrségnél! Mikor volt az már!”

Épp ezért választottam ezt a címet a dolgozatomnak, hogy egy olyan témát tudjak bemutatni az érdeklődőknek, melyről keveset tudnak és érdekes. Egyben egy csokorba összefogni a régi idők „szolgálati járművének” használatát, a szolgálati lovak alkalmazását.

A (rendő) lovak alkalmazása az elmúlt időben aktuális kérdéssé vált, hisz az október 23-án, valamint az azt megelőzően történt zavargások leközdése érdekében, és a rend helyreállításában nagy szerepük volt.

A dolgozatok egy nagyobb fejezete foglalkozik a lovak általános bemutatásával: tartása, ellátása, élelmezése stb.

Majd ezt követi egy nagyobb lélegzetvételű rész, amely csak a szolgálati lovakra terjed ki: hogy történik a tartásuk, milyen módon és eszközökkel történt a kiképzésük, edzésük, a lovasok képzése stb.

Kiemelem a Kiskunhalasi Lovasiskola történetét, mint fénykorában az „egyetlen szolgálati lovakat képző iskolát”, valamint az ott végrehajtott edzéseket, felkészítéseket, mind a ló, mind a lovas részéről.

Ezt követően a military versenyekről írok, melyeken a rendvédelmi szervek lovasai mérik össze tudásukat barátságos légkörben, több gyakorlat bemutatásával. (díjlovaglás, terepverseny, díjugratás)

Zárásként a Rendőrség által kiképzett, és a mai napig alkalmazott szolgálati lovak szerepét mutatom be. (pl.: a somogysárdi ménés, mint rendőrló képző)

Remélem dolgozatommal sikerül bemutatnom egy olyan időszakot, egy olyan témát mely mindenki számára érdekes információval szolgál.

A HATÁRÓRSÉG ÁLLOMÁNYÁNAK LEHETSÉGES NEMZETKÖZI FELADATAI, AZOKRA TÖRTÉNŐ FELKÉSZÍTÉS RENDSZERE ÉS TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

Szerző: HORVÁTH ORSOLYA
(ZMNE KLHTK Határrendészeti és -védelmi vezetői szak)

Konzulens: Dr. Gubicza József határőr alezredes, egyetemi docens

A szerző a Határőrség nemzetközi tevékenységének néhány igen fontos területét, és az azokra történő felkészítési rendszert vázolja fel. Magyarország Európai Unió tagsága és a közeljövőben bekövetkező teljes jogú Schengen csatlakozás miatt a Határőrség előtt még számos teljesítésre váró nemzetközi feladat áll.

A nemzetközi kollektíva a szolgálatot teljesítő szakembereinken keresztül alkot véleményt hazánkról, ezért kiemelkedően fontos magasan kvalifikált hivatásosokkal képviseltetni magunkat a nemzetközi feladatok teljesítése során.

A nemzetközi rendészeti szervek együttműködéséhez a szakemberek képzése elengedhetetlen és ez a megfelelő, színvonalas intézményekben valósulhat csak meg.

**A HATÁRŐRSÉG IDEGENRENDESZETI KÖZPONTJAINAK ILLEGÁLIS
MIGRÁCIÓ KEZELÉSÉBEN BETÖLTÖTT SZEREPE ÉS A NYÍRBÁTORI
HATÁRŐR IGAZGATÓSÁG IDEGENRENDESZETI KÖZPONTJÁNAK
FELADATAI A KOMPLEX RENDSZERBEN**

Szerző: LÉDECZY MÓNICA
(ZMNE KLHTK Határrendészeti és -védelmi vezetői szak)

Konzulens: Dr. Tanczos Zsolt őrnagy, egyetemi szakoktató

Az Európai Unió csatlakozásunk, majd a Schengeni Végrehajtási Egyezményhez való várható csatlakozás, a Határőrség- Rendőrség integrációja a Határőrség feladat és szervezet rendszerében jelentős változásokat eredményezett, illetve fog eredményezni, különös tekintettel az idegenrendészet területén. Az Európai Unió illetve schengeni külső-belső határok viszonya alapvetően meghatározza a végrehajtandó feladataink jellegét, az azokkal szemben támasztott követelményeket, és hatással bír magára az illegális migráció folyamatára is.

Az illegális migrációs cselekmények egyik legnagyobb veszélye, hogy ezek a tevékenységek csak nagyon ritkán valósulnak meg önmagukban. A legjellemzőbb, hogy valamilyen súlyos, vagy kevésbé súlyos bűncselekmény társul hozzájuk, amely az ország közbiztonságát negatívan befolyásolhatja.

Az Idegenrendészeti Törvény megalkotása, megváltoztatása az Európai Unió Bizottság kritikájának hatására, bár rengeteg változást eredményezett, mégis jelentős hiányosságokkal kell számolnunk. Ezekre a hiányosságokra, melyek megtalálhatók többek között az idegenrendészeti központokban, sajnálatos módon igen gyakran mutatnak rá civil szervezetek, mint a Magyar Helsinki Bizottság. Mind a civil szervezetek, mind a Határőrség tapasztalatainak, véleményezéseinek következtében egyre jobb megoldások születnek az esetleges problémák időbeni megoldására.

**ÁRTÁND MAGYAR—ROMÁN KÖZÖS KAPCSOLATTARTÁSI
SZOLGÁLATI HELY MŰKÖDÉSE**

Szerző: SZABÓ GERGELY
(ZMNE KLHTK Határrendészeti és -védelmi vezetői)

Konzulens: Dr. Kovács Gábor határőr alezredes, egyetemi docens

Napjainkban óriási méreteket öltött a nemzetközi szervezett bűnözés, mely nem ismer határokat. Előtérbe helyezhető az ember-, drog-, gépjármű- és árucsempészet, valamint a terrorizmus. Ezekhez a világ minden részéről érdekek fűződnek. Ezen jogellenes cselekmények felszámolásában, megakadályozásában a Magyar Határőrségre az egyik legfontosabb szerep hárul az Európai Unión belül.

Különböző személyek mindent elkövetnek annak érdekében, hogy eltökélt céljaiknak érvényt szerezzenek, akár bűncselekmény útján is.

A bűncselekményt elkövetők megtalálása, elfogása az Unión belül, továbbá az ott jogszerűen tartózkodó és onnan ki- be szabadon utazó harmadik ország állampolgárai körében egyre nehézkesebbé vált. Ezért több ország határain felállításra kerültek a Kapcsolattartási Szolgálati Helyek, amik elősegítik a gyors információáramlással a nem kívánatos személyek elfogását, ellenőrzését, mozgásaiknak feltérképezését.

E dolgozat betekintést kínál a jelenleg Magyarországon két, jó hatékonysággal működő kapcsolattartási szolgálati hely közül az Ártánd Magyar-Román négyoldalú Közös Kapcsolattartási Szolgálati Hely működésébe, amely jelenleg egyedülálló hazánkban.

AZ ALTERNATÍV ENERGIAFORRÁSOK FELHASZNÁLÁSI LEHETŐSÉGEI A HATÁRŐRSÉGNÉL

Szerző: SZEGEDI ZOLTÁN
(ZMNE KLHTK Határrendészeti és -védelmi vezetői szak)

Konzulens: Dr. Kovács Gábor határőr alezredes, egyetemi docens

„A Határőrség Magyarország rendészeti feladatokat ellátó, állami költségvetésű, önálló gazdálkodással rendelkező szervezete. A költségvetési előirányzat évről évre csökkenő tendenciát mutat. A gazdaságosság meghatározó tényező a szervezet számára.

Alternatív energiaforrásokat kevesen ismerik, talán még kevesebben a magyar adottságokat.

Dolgozatomban ezt a két viszonylag távolinak tűnő témát kívánom egyesíteni. Az olvasó általános képet fog kapni az alternatív energiaforrásokról, felhasználási lehetőségükről. Makrogazdasági tényezőket is figyelembe véve bizonyítani kívánom, hogy gazdasági szempontból ez mennyire nyereséges lehet egy szervezet számára. Hangsúlyozom, hogy egy szervezet számára. A Határőrség, mint önálló szervezet, sorsa jelen pillanatban még bizonytalan, kormányzati döntéstől függ. Ennek tükrében inkább általános, mintsem konkrét megvalósítási sémákat vázlok fel a dolgozatban. A konklúziókat és megállapításokat egyszerűen át lehet alakítani egy másfajta struktúrájú és nagyságú szervezetre is. A lehetőségek felvázolása pedig általános érvényű képet fog mutatni. Ezen írást egyben felvilágosításnak és gondolatébresztésnek is szánom.

A pályaműben feldolgozásra kerülnek az alábbi témák:

Alternatív energiaforrások:

- napenergia,
- szélenergia,
- bioetanol és biodízel,
- felhasználási lehetőségeik,
- ezen energiaforrások jogi szabályozása,
- elérhető pályázati formák.

MAGYARORSZÁG ÁLLAMHATÁRAINAK MEGJELÖLÉSE 1867-2000

Szerző: VEDŐ ATTILA
(Rendőrtiszt Főiskola Határrendészeti szak)

Konzulens: Dr. Parádi József, főiskolai tanár

Az egységesülő Európában mind több szó esik a határok „eltűnéséről”, jelképesse válásáról. A Schengeni Egyezmény részes államainak közös, belső határai bárhol, bármikor, ellenőrzés nélkül átléphetők így a biztosítva a személyek és áruk szabad áramlását. Az államhatárok azonban, mint a tagországok szuverenitásának biztosítékai és joghatóságának korlátai továbbra is megmaradnak, bár jelentőségük és funkciójuk megváltozik. Dolgozatom aktualitását éppen az a változás adja. Ezúton szeretnék emléket állítani a Hazánk államhatárait jelölő határjeleknek, és összefoglaló képet adni történetükről, fejlődésükről, mindenkori szerepükről és jelenlegi állapotukról.

A határmegjelölés kezdeti időszakától kiindulva végigkísérem államhatáraink megjelölésének különböző formáit, módjait és eszközeit bemutatva az ezek megváltozásához vezető politikai és történelmi eseményeket. Az államhatár történeti és fogalmi áttekintése, valamint a határjelekkel, elhelyezésük rendjével kapcsolatos általános ismertető után dolgozatom különböző fejezetei három nagy történeti egységként tárgyalják az államhatár megjelölésének és a határjelek alkalmazásának kérdéseit.

Minden fejezet az adott történelmi kor politikai eseményeinek érintőleges ismertetésével kezdődik, bemutatva a határ-megjelölési munkálatok műszaki színvonalát és az alkalmazott megoldásokat. E rövid bevezető után az egyes viszonylatok határjeleinek elemző bemutatása következik, mely a magyar-szlovák-osztrák triplextől indul és a szakmai szabályoknak megfelelően az óramutató járásával ellentétes irányban halad viszonylatról-viszonylatra. A határjelek műszaki paramétereivel a dolgozat mellékletei foglalkoznak, melyek elrendezése a fent írt általános szabályt követi.

Dolgozatom elkészítése során a szakmai terminológia használata mellett a közérthetőségre törekedtem, mely alkalmassá teheti a művet a határrendészeti alapképzés rendszerébe való beépítésre.

TOMPA HATÁRFORGALMI KIRENDELTSÉG TÖRTÉNETE

Szerző: VEZDÁN CSABA
(Rendőrtiszti Főiskola határrendészeti szak)

Konzulens: Dr. Varga János, főiskolai tanár

Tudományos dolgozatomban a Tompa Határforgalmi Kirendeltség kialakulásához vezető úttól, megnyitásának előzményeitől, a 1980-as évek reformfolyamatain át a Délszláv válság hatásának következményeitől a HRK megalakulásától, egészen napjainkig megpróbáltam bemutatni az átkelőhely történetét.

Megpróbáltam bemutatni az átkelőhely kialakulásának nehézségeit, a kezdő állomány nehéz helyzetét, kiválasztásukat, felkészítésüket, elhelyezésüket, az első feladatokat, és a technikai fejlődést. A Jugoszláv háború miatt kialakult konfliktushelyzetet, az állomány megerőltető helyzetét, az akkori szolgálati ellátást úgy, hogy a Jugoszláv hadsereg egyes alakulatai beásták magukat az államhatár közelébe, hogy a Jugoszláv harcijárművek Magyarország felé néztek, hogy Tompa városában osztogatták a gázálarcokat a lakosság körében (félve a következményektől), hogy éjszakai szolgálatban látni lehetett a zuhanó bombákat Subotica városára, és ezek ellenére mégis talpraesetten helytállni a munkahelyen. Sorállomány kivonásával a hivatásos állomány személyi és tárgyi felfejlesztését, fejlődését, a törvényesség, gyorsaság, kulturáltság betartását és betartatását.

Célom az volt, hogy egy írásos munkában össze legyen foglalva minden olyan információ, melyet az érintett határőrségi állománynak érdemes tudnia, érdemes megismernie. Ahhoz, hogy a mostani jobb helyzetben lehessen dolgozni, milyen út vezetett odáig, és a kevésbé felszerelt régi időkben, hogy tudták a szakszerű munkát elvégezni.

A végrehajtásban szolgálatot teljesítő határőrök, elmondása szerint a téma még nem volt ilyen formában feldolgozva, és az ő ismeretanyaguk is olykor hiányos ebben a témában. Remélem ezzel a dolgozattal egy kicsit ezt a hiányt pótolom.

HATÁRRENDÉSZET ÉS HATÁRVÉDELEM III. TAGOZAT

SZEMÉLYAZONOSÍTÁS ELMÉLETE ÉS GYAKORLATA A HATÁRFORGALOM ELLENŐRZÉSÉBEN

Szerző: BALLA JÓZSEF
(ZMNE KLHTK Határrendészeti és -védelmi vezetői szak)

Konzulens: Dr. Varga Norbert, egyetemi szakoktató

Magyarországon a határforgalom-ellenőrzéssel szemben támasztott követelmények között a törvényesség és a kultúráltság mellett kiemelt jelentőséggel bír a biztonság fogalma.

A Magyar Köztársaság területére történő beutazás egyik feltétele az, hogy az átlépésre jelentkező utasok rendelkezzenek eredeti, térben és időben érvényes úti okmánnyal, melynek egyik kritériuma, hogy az okmány felhasználója azonos azzal, aki részére azt kiállították. Ezen kritérium valószínűségének ellenőrzési módja a személyazonosítás.

A technika és a tudomány fejlődésével a személyazonosítás területén is új lehetőségek nyílnak. Újabb módszereket, eljárásokat dolgoznak ki a személyazonosítás tökéletesítésére, hogy minél pontosabban és gyorsabban lehessen azonosítani a személyeket.

Napjainkban a biztonsági kockázat csökkentése érdekében már több ország alkalmaz úti okmányaiban biometrikus (elsősorban fénykép és ujjlenyomat) elemeket. A biometrikus személyazonosítás jelentősége abban rejlik, hogy a módszer ténylegesen magát a személyt azonosítja. Megfelelő eszköz, illetve technológia alkalmazásával meg lehet győződni arról, hogy a mintavételezés való élő személytől származik, ezzel jelentősen csökkentve a megtévesztés lehetőségét (pl. szilikon gumiból készült ujjnyom utánzat).

A témaválasztásomnál az vezérelt, hogy az elméleti ismeretek rendszerezése mellett a gyakorlati végrehajtáshoz is segítséget tudjak nyújtani a végrehajtó állományának, valamint az, hogy a biometrikus személyazonosítás alkalmazási lehetőségeit is bemutassam a határforgalom-ellenőrzésben.

A TERRORSZERVEZETEK JELLEMZŐI, TEVÉKENYSÉGI KÖRÜK, A TERRORIZMUS ELLENI KÜZDELEM HATÁRŐRSÉGI FELADATAI

Szerző: BARANYAI GÁBOR
(ZMNE KLHTK Határrendészeti és -védelmi vezetői szak)

Konzulens: Dr. Horpácsi Ferenc határőr alezredes, egyetemi adjunktus

Dolgozatom célja, hogy egy kis történelmi áttekintésen, a terrorizmus fogalmának meghatározásán, valamint a terroriszervezetek jellemző tulajdonságain, az akcióikat megelőző, azzal összefüggő tevékenységi körükön keresztül bemutassam, milyen fontos szerep hárul az ellenük való küzdelemben érintett rendvédelmi szervekre, köztük a Határőrségre.

A fentiekkel összefüggésben szeretném illusztrálni azt is, hogy a Határőrség — a feladatrendszer által — miként járul, járulhat hozzá a terrorizmussal szembeni harc sikeréhez, milyen lényeges területekre kell összpontosítani az eredményesség biztosítása érdekében.

Dolgozatomat mindezek alapján négy fő fejezetre osztottam. Az első fejezet a terrorizmus kialakulását, fogalomrendszerét, illetve a terrorizmus típusait elemzi. A második fejezet taglalja e szervezetek jellemzőit (struktúra, szervezettség, alkalmazkodó képesség, társadalmi bázis, nemzetközi bázis, más terroriszervezetekkel való kapcsolattartás, technikai fejlődés, média-telekommunikáció uralma, kapcsolat a szervezett bűnözéssel) és tevékenységi körüket (személyek toborzása, kiképzés, akciók megszervezése és végrehajtása, pénzforrás megteremtése). A harmadik fejezet öleli fel a terrorizmus elleni küzdelem nemzetközi és hazai vonatkozású feladatrendszerét. A negyedik fejezet hazánk Határőrségének ez irányú munkáját, az abban rejlő esetleges problémákat, veszélyforrásokat vizsgálja, arra rávilágítva, hogy ha nem is látványosan, de nélkülözhetetlen szerepe van ennek a rendvédelmi szervnek (is) a terrorizmus ellen folytatott eredményes harcban.

A PÉCSI HATÁRŐR IGAZGATÓSÁG DRÁVAI HATÁRSZAKASZÁNAK HATÁRŐRIZETE, A HATÁRRENDE ÉS A HATÁRVÍZI KÖZLEKEDÉSRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK AZ EURÓPAI UNIÓ KÜLSŐ HATÁRÁN

Szerző: DÓCZI ZOLTÁN
(ZMNE KLHTK Határrendészeti és -védelmi vezetői szak)

Konzulens: Dr. Horpácsi Ferenc határőr alezredes, egyetemi adjunktus

Dolgozatomban röviden áttekintettem a Pécsi Határőr Igazgatóság Drávai határszakaszának földrajzi jellemzőit, a vízi közlekedés és a határvízre vonatkozó szabályokat, a magyar—horvát államhatár kialakulásának történetének sajátosságait, figyelembe véve azt, hogy folyamatban van Horvátország európai uniós csatlakozása. Magyarország és Horvátország közötti határ jelenleg még külső határ, de Horvátország csatlakozása után belső határrá válik. A Határőrség legfőbb szakmai célkitűzéséül, az Európai Unió csatlakozással összefüggésben az integrált határellenőrzési rendszer schengeni előírásoknak megfelelő és eredményes működtetését tekinti. A Pécsi Határőr Igazgatóság stratégiáját úgy kell kialakítani, hogy a schengeni követelményeknek feleljen meg a határellenőrzési rendszer, a szomszédos állam európai uniós csatlakozása után, mint belső határon a személyek ellenőrzésének fokozatos megszüntetésére fel kell készülni.

A Dráva folyó rendészeti jellegű határellenőrzésének átalakulása egy folyamat része, erre az átalakulási folyamatra hatással van az Európai Unió bővítési folyamata, az illegális migráció térbeni változásai, a Határőrség szervezeti átalakulása, a Határőrség és a Rendőrség integrációja.

A turizmus további erősödésével, a nagyobb létszámban megjelenő érdeklődők határrendre és a határellenőrzési tevékenységre kifejtett hatását célszerű tovább vizsgálni az Európai Unió külső határán a Magyar-Horvát közös határt képező Dráva folyón.

Dolgozatommal igyekeztem áttekintést adni a Pécsi Határőr Igazgatóság drávai határszakaszáról, a határellenőrzési tevékenységről, a víziközlekedésről remélve, hogy tanulmányom a későbbiek során az e téma iránt érdeklődőknek segítséget nyújt a további kutatások elvégzéséhez és dolgozatok elkészítéséhez.

A BALASSAGYARMATI HATÁRŐR IGAZGATÓSÁG EGYÜTTMŰKÖDÉSI RENDSZERE, TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK LEHETSÉGES IRÁNYAI

Szerző: EGYED REZSŐ
(ZMNE KLHTK Határrendészeti és -védelmi vezetői szak)

Konzulens: Dr. Horpácsi Ferenc határőr alezredes, egyetemi adjunktus

A dolgozat a Balassagyarmati Határőr Igazgatóság Rendészeti Szervének teljes együttműködési rendszerét vázolja fel, a belső szervezetszerű együttműködéstől, a rendészeti szervekkel és a civil társadalom képviselőivel megvalósított együttműködésen keresztül a nemzetközi kapcsolatrendszerig. Részletesen kifejti az igazgatóság Bevetési Osztályának a komplex mélységi ellenőrzésben, azaz az illegális migráció és az ahhoz kapcsoló jogellenes cselekmények felfedése érdekében végzett tevékenységét, a végrehajtást koordináló szerepét. Teljes mértékben bemutatja a bűnügyi felderítő szolgálati ág hazai és nemzetközi bűnügyi együttműködését, valamint az újszerű bűnmegelőzési tevékenységét. Tudományos megközelítés nélkül kifejti az együttműködés, a kialakított kapcsolatrendszer, valamint annak tartalma továbbfejlesztésének lehetséges irányait, rámutat néhány olyan feladatra, olyan lehetőségre, amely új irányokat mutathat a Határőrség rendészeti együttműködésében.

A MOHÁCS HATÁRRENDESZETI KIRENDELTSÉG FOLYAMI HATÁRFORGALOM ELLENŐRZÉSÉNEK TÖRTÉNETE ÉS TECHNOLÓGIÁJA

Szerző: KALMÁR ÁDÁM
(ZMNE KLHTK Határrendészeti és -védelmi vezetői szak)

Konzulens: Dr. Horpácsi Ferenc határőr alezredes, egyetemi adjunktus

A dolgozat célja a Mohács Határrendészeti Kirendeltség — korábban Forgalom Ellenőrző Pont, illetve Határforgalmi Kirendeltség — folyami határátkelőhelyének határforgalom ellenőrzése történetének és technológiájának feldolgozása az 1980-as évek közepétől napjainkig.

A pályamunka bemutatja az 1986 előtti dunai hajóforgalom és vízi közlekedés jellemzőit, illetve a határőr és vámszervek által végzett határforgalom ellenőrzés végrehajtását. Elemzésre kerül az 1992-ig végrehajtott közös ellenőrzés, melynek során a magyar és jugoszláv határőr szervek egymás államának területén új technológiai rend alapján végezték a vízi jármű- és személyforgalom átléptetését nemzetközi egyezmény által meghatározottak szerint.

Az 1991-ben kitört jugoszláv polgárháború idején az ENSZ gazdasági embargót rendelt el Szerbia ellen, amelynek végrehajtását a mohácsi határőrök a NYEU Dunai Misszió hivatásos állományának tagjaival együtt ellenőrizték 1995-ig. A Délszláv-válság után a folyami határforgalom ellenőrzés technológiája már a jogszabályi meghatározottság jegyében változott, és kezdett kialakulni mai formája.

A dolgozat utolsó részében bemutatásra kerül a jelenlegi, korszerű technikai eszközökkel és növekvő végrehajtói létszámmal, a Pécsi Határőr Igazgatóság erőfelfejtésének főirányában végrehajtott, összehangolt folyami határforgalom ellenőrzés végrehajtása, melyet évről-évre dinamikusan növekvő, átléptetett személy- és teherhajó létszám, illetve a komplex határbiztonság követelménye alapján a leendő schengeni külső határon végrehajtott ellenőrzés fémjelez.

HATÁRŐRSÉGI BÜNÜGYI STATISZTIKA A STATISZTIKAI TUDOMÁNY KIALAKULÁSÁNAK TÜKRÉBEN

Szerző: SZÁNTÓ MIHÁLY
(ZMNE KLHTK Határrendészeti és -védelmi vezetői szak)

Konzulens: Pusztayné Dr. Jakab Róza, osztályvezető ügyész

A dolgozat megírásában az a cél vezérelt, hogy kialakulásától kezdődően egy átfogó képet mutassak be a Határőrség bünygyi statisztikájáról. A napi munka során azt tapasztaltam, hogy sokan teljesen elkülönítik a statisztikai és értékelő elemző szakterületet egymástól, és kevesen vannak azok, akik ismerik a statisztikai tudomány kialakulását, ezen belül az igazságügyi statisztikát, továbbá annak részét a kriminálstatisztikát (a bünygyi statisztikát), valamint további felbontását.

A dolgozat első részében kerül bemutatásra a statisztikai rövid története, kiemelten a két meghatározó irányzattal, és tudománnyá válásával. Az egyetemes statisztikai tudomány kialakulásának tükrében mutatom be a statisztika fejlődését Magyarországon.

A dolgozat második részében a statisztikai tudomány igazságügyi részét ismertetem. A témakörben bemutatásra kerül az igazságügyi statisztika rendszere célja, felhasználási lehetőségei, és az igazságügyi statisztikával felmerülő problémák.

A dolgozat harmadik részében térek rá konkrétan a Határőrségi bünygyi statisztikai rendszerre. Röviden szemléltetem a Határőrség adatszolgáltatását az ERÜBS rendszerébe. A fejezet második felében ismertetem a Határőrség bünygyi ügyforgalmi statisztikai rendszerét 1997. november 01-től napjainkig.

A dolgozattal alapvetően két egymással szorosan összefüggő célt kívántam elérni. Egyrészt a statisztikai tudománynak rövid egyetemes példák felvonultatásával a jelenlegi magyarországi szabályozás főbb ismérveit szerettem volna bemutatni, másrészt egy régi tartozást szeretnék bepótolni, ugyanis 1997 óta, amióta a határőrizetről és a Határőrségről szóló 1997. évi XXXII. törvény hatályba lépett nem született olyan összefoglaló munka, amely bemutatta volna a határőrségi bünygyi statisztika főbb jellemzőit és sajátosságait. Jelen dolgozattal és a további adatgyűjtésekkel elérhetővé válik az a távlati cél, hogy a sokrétű elemzéssel a nemzetközi szintén is példaként jelenhessen meg a Határőrség bünygyi szakterülete.

KATONAI INFORMATIKA, KATONAI KOMMUNIKÁCIÓ, KATONAI LOGISZTIKA, VÉDELEMIGAZGATÁS TAGOZAT

A NATO MŰVELETI TÁMOGATÁSI LÁNC MENEDZSMENT KONCEPCIÓ MEGVALÓSULÁSA NATO MŰVELETEKBEN

Szerző: BARANYAI VIRGIL
(ZMNE BJKMK Katonai logisztikai vezető szak)

Konzulens: Dr. Réger Béla nyá. alezredes, egyetemi docens

A NATO műveleti támogatási lánc menedzsment koncepció a polgári életben már létező logisztikai eljárás mód katonai alkalmazását jelenti, amely speciálisan több NATO művelet során (Irak, Afganisztán, Balkáni műveletek, Öbölválság), és az ott szerzett tapasztalatok alapján öltött formát.

A polgári szféra ellátási lánc értelmezéseinek és a katonai támogatási lánc elméleti és gyakorlati alapjainak bemutatása után, dolgozatomban felvázolom a NATO koncepció elgondolásait, értelmezéseit, valamint a NATO nemzetek gyakorlati alkalmazásra vonatkozó tapasztalatait. A kutatásaim során megismert katonai támogatási láncra vonatkozó fogalmak, megközelítések és alapelvek párhuzamba állíthatók a polgári terminológiával, viszont a katonai támogatási lánc speciálisabb, szerteágazóbb és egyedi, amely a gyakorlatban is eltéréseket mutat a vállalati szférához képest.

A dolgozat keretében az eddig megszerzett tudásomat és tapasztalataimat, valamint a kutatott angol és magyar nyelvű irodalmat felhasználva, azokat összefoglalva, az olvasót megismertessem a NATO műveleti támogatási lánc menedzsment koncepció tartalmával, és előnyeivel.

A katonai támogatási lánc fogalmi, elméleti alapjait dolgozatomban az ellátási lánc értelmezésével, több nézőpont és megközelítés segítségével járom körbe, elemzem. Összehasonlítást teszek a jelenleg alkalmazott MC 0526 „Az NRF műveletek logisztikai támogatásának alapelvei” dokumentummal, majd gyakorlati példákon keresztül mutatom be a NATO műveleti támogatási lánc menedzsment elveket. Külön kitérek az elvek Magyar Honvédségen belüli bevezető alkalmazására, amely a „Bevetési Irány 2006” rendszergyakorlat alkalmával valósult meg, s jómagam is megismerhettem a logisztikai tervező törzs tagjaként.

Dolgozatommal elsősorban a logisztikával foglalkozó szakemberek részére szeretnék összegzést adni a NATO műveleti támogatási lánc menedzsment lehetőségeiről és újdonságairól, de szeretném elősegíteni a katonai képzésben résztvevő hallgatók számára is a témakörrel kapcsolatos ismereteik bővítését és elmélyítését.

AZ ENSZ NYUGAT-SZAHARAI MISSZIÓJÁRÓL (MINURSO)

Szerző: BESENYŐ JÁNOS
(ZMNE BJKMK Védelmi igazgatási szak)

Konzulens: Dúl Sándor mk. őrnagy, egyetemi adjunktus

A TDK dolgozatomban bemutattam a Védelmi Igazgatás elvei szerint a Nyugat-szaharai problémakört és sajátos megközelítést a saját élményeim alapján. Sajnálatos módon Nyugat-Szaharában a választási folyamatoknak csak egy része alakult ki és a marokkói megszállás miatt a továbbfejlődés lehetősége jelenleg nem biztosított. Kevesen tudják, hogy Kelet-Timor függetlenné válása után már csak egyetlen olyan volt gyarmat található a világon, amely az önrendelkezési jogát a mai napig nem kapta meg és ez Nyugat-Szahara, azaz a néhai Spanyol-Szahara. Az elmúlt évtizedekben az ENSZ többféle módon is megpróbálta rendezni a terület sorsát, azonban egyik sem hozott olyan eredményt, amely a szembenálló feleket kielégítette volna. Azonban ahogyan előkészítették a területtel kapcsolatos népszavazást és létrehozták a tűzszünetet ellenőrző „békefenntartó” missziót, az egy érdekes példája a polgári és a katonai közigazgatás egyidőben való működésének. Arra törekedtem, hogy tanulmányomban bemutassam ennek az előnyeit és a hátrányait is. Emellett Nyugat-Szahara geostratégiai helyzete (Maghreb régió működése), a NATO és az Európai Unió fokozott érdeklődése a partneri kapcsolatok bővítésében (PfP és más együttműködési programok) és az újonnan felfedezett gazdag kőolaj- és földgáz-lelőhelyek is még inkább indokolják fokozottabb figyelmünket annak ellenére, hogy a magyar diplomáciának nincs komoly érdekeltsége a területen. Az elmúlt években a Világszervezet olyan mértékben csökkentette le a misszió költségvetését és az ott szolgálók létszámát, hogy azok jelenleg csak a tűzszünet ellenőrzését képesek elvégezni. Azonban ha a jelenlegi patthelyzet feloldódik, és a szembenálló felek egyességre jutnak, viszonylag hamar felállhatók különböző szervezetek, részlegek melyek elkezdhetik a népszavazás megszervezését és lebonyolítását, mely alapjául szolgálna a közigazgatás és a védelmi igazgatás rendszerének kialakításához.

OKTATÓ- SZEMLÉLTETŐ PANEL ÉPÍTÉSE PLC- HEZ

Szerző: MARÁCZI GERGŐ
(ZMNE BJKMK Villamosmérnöki szak)

Konzulens: Kecs Ernő mk. őrnagy, főiskolai docens

A dolgozat fő irányvonala az oktató- szemléltető panel megépítése. Azért ezt a témát választottam (aktualitása mellett), mivel a PLC-k katonai alkalmazása egyre gyakoribb (természetesen a civil életben már teret hódítottak maguknak). Hiába az egyre nagyobb felhasználói kör, a különböző eszközök modernizálásához még több ilyen eszköz felhasználására lenne szükség, de sajnos a szakemberek nagy része nem ismeri megfelelően a PLC- ket. Ez a dolgozat és panel többek között nekik is segítséget nyújthat a megfelelő alapok elsajátításához. Az alapok elsajátítása után pedig a saját maguk önképzésére. A panel nagy előnye, hogy a vezérlési folyamatok kézzel foghatóak, láthatóak és természetesen nemcsak az adott sablonfeladatok végezhetőek el vele. Továbbá egyszerű a hozzáférklakozás, és mivel önálló egyenáramú tápegységgel rendelkezik, csak 230 V feszültségre van szüksége a működéshez.

A dolgozat a panel megépítési és tervezési megoldásainak leírása mellett a másik fő témája természetesen a PLC-k bemutatása, megismertetése. A bemutatás a történeti áttekintéssel kezdődik, amely magába foglalja a PLC-k illetve számítógépek fejlődését az első számítógépek kialakulásától a modern folyamatirányítási berendezések megjelenéséig.

A történeti áttekintést követi az automatizálás leírása. Itt a vezérlés és szabályozás sajátosságai, különbségei, előnyei, hátrányai jelennek meg. A szabályozás, vezérlés megismertetése után a számítógépes folyamatirányítás kérdései kerülnek megválaszolásra. Ezt a témakört követi a PLC-k felépítésének, működési kérdéseinek, programozásának megtárgyalása. Az olvasó számára a PLC-k felhasználási területei, előnyei, és kevés hátránya is leírásra kerül. Végül a PLC-k alternatív felhasználási lehetőségeiről és fejlesztési területeiről ejtek néhány szót.

**AZ MH ELEKTRONIKUS ADATKEZELŐ RENDSZEREINEK
HITELESÍTÉSE, A LETAGADHATATLANSÁG BIZTOSÍTÁSA A
NYILVÁNOS KULCSÚ INFRASTRUKTÚRA (PKI) SEGÍTSÉGÉVEL**

Szerző: SZABÓ ANDRÁS MIKLÓS
(ZMNE BJKMK Híradó szak)

Konzulens: Kassai Károly mk. alezredes, főiskolai

A mai tudásalapú gazdaságban az információ kiemelt értékkel bír. Nem elég előállítani, megfelelően őrizni is kell elektronikus adatainkat, erőforrásainkat. Az információbiztonság kialakítására hivatott törvények és szabványok az elmúlt időszakban jelentős fejlődésen mentek keresztül.

A 2001. évi XXXV. Törvény az elektronikus aláírást, annak alkalmazási fajtáit határozza meg, így törvényileg elfogadottá vált a nyilvános kulcsú kriptográfiát felhasználó Nyilvános Kulcsú Infrastruktúra (PKI).

A PKI többnyire csupán egy irányelv, megvalósítása számos algoritmussal és módszerrel lehetséges. A PKI célja az, hogy egy az elektronika világában is működő „személyazonosítót” hozzunk létre, mellyel a felhasználókat egyértelműen, akár a törvény előtt is bizonyíthatóan fel tudjuk ismerni.

A Magyar Honvédség nagymértékben felhasználja elektronikus adatkezelő rendszereit mind nyílt, mind minősített adatainak tárolására, felhasználására. Dolgozatomban egy megoldási lehetőséget mutatok be a hitelesítésére, amit a Honvédség elvárás rendszereihez igazítottam.

Fontos biztonsági kérdés a rendszer felhasználóinak azonosítása, a jogosultságok kezelése, az adatokhoz való jogos hozzáférés biztosítása. A PKI rendszer segítségével az eddigi hálózatvédelmi eljárások és alkalmazások kiegészülnek az egyértelmű azonosítással.

**A BÉKETÁMOGATÓ MŰVELETEK LOGISZTIKAI TÁMOGATÁSA SORÁN
VÉGREHAJTANDÓ MŰSZAKI FELADATOK**

Szerző: SZILÁGYI PÉTER
(ZMNE BJKMK Gazdálkodási szak)

Konzulens: Dr. habil. Kovács Tibor mk. alezredes, egyetemi docens

Logisztikai támogatás nélkül sem békében, sem más időszakban nem létezhet működőképes hadsereg. A hadművészet logikáját tekintve azonban azt is ki kell jelentenünk, hogy a jól működő logisztikai támogatás sem létezhet más támogató elemek nélkül.

Különösen igaz ez a béketámogató műveletek logisztikai támogatása során végzendő műszaki támogatási feladatokra.

E felismerésből kiindulva, a békefenntartó műveletek logisztikai támogatása során végrehajtandó műszaki feladatok bemutatását, rendszerezését választottam.

NATO tagságunkból adódó kötelezettségünk és az elmúlt néhány év változásai megkövetelik, hogy átgondoljuk a Magyar Honvédség lehetőségeihez mért korszerűsítésének kérdéseit, illetve a NATO integrációból adódó feladatainkat. A korszerűsítések nem feltétlenül a méregdrága felszerelések beszerzését és redszeresítését kell, hogy jelentsék. Alapvetően át kell gondolnunk a megváltozott biztonságpolitikai környezetben tevékenkedő professzionális haderő szakcsapatainak, haderőneveinek alkalmazási elveit. A béketámogató tevékenységek során szerzett tapasztalatokat össze kell gyűjtenünk, valamint rendszereznünk, hogy azokat „visszaforgatva” egyre jobb és hatékonyabb feladat ellátást valósíthassunk meg.

**KATONASZOCIOLÓGIA, -PSZICHOLÓGIA, -PEDAGÓGIA
TAGOZAT**

**A HATÁRRENDESZETI ÉS -VÉDELMI VEZETŐ SZAKOS HALLGATÓK
TANULÁSI SZOKÁSAINAK VIZSGÁLATA**

Szerző: BUDAI DÁVID
(ZMNE KLHTK Határrendészeti és -védelmi vezetői szak)

Konzulens: Dr. Szelei Ildikó százados, egyetemi docens

Tudjuk, milyen komoly felvételi szűréssel kerülnek be hozzánk hallgatóink. De mi történik ezekkel a fiatalokkal, miután felvételt nyertek Karunkra? Milyen okok motiválják a fiatalokat a határrendészeti pályára? Hogyan állják meg a helyüket a képzés ideje alatt? Mennyire motiváltak a tanulásra?

Hallgatóink már kezdeti motivációjukban is különböznek egymástól, néhányan azért lépnek be, hogy a nemzetet szolgálják, mások azért, mert diplomát szeretnének, vagy mert nem volt jobb lehetőségük máshova felvételizni.

**„KATONAKERÜLŐK...”
A HADKÖTELEZETTSÉGET ELLENZŐK LIGÁJA 1993–2004**

Szerző: CSÓKA GYÖRGYI
(ZMNE BJKMK Védelmi igazgatási szak)

Konzulens: Kolossa Sándor alezredes, egyetemi adjunktus

Pályamunkámban a társadalom és a haderő viszonyának vizsgálatát céloztam meg, egy — a haderő szempontjából erőteljesen érintett — társadalmi szervezet tevékenységének bemutatásán keresztül. Történeti szempontból közelítő munkámban a Hadkötelezettséget Ellenzők Ligájának tizenkét esztendőnyi történetét vázoló fel. Pályamunkámban a szervezet céljait és tevékenységük fontosabb mozzanatait kívánom bemutatni.

A tudományosság és hitelesség elérése érdekében igyekeztem minden nyilvános információt összegyűjteni a Liga 1993-as megalakulásától kezdve működéséről, végül tevékenységük 2004-es felfüggesztéséről, felhasználva a nyomtatott sajtó által nyújtott lehetőségeket, elektronikus adattárakat és a világhálót. Tevékenységük megismerése által lehetőség nyílik arra, hogy ki-kik megítélje a Liga jelentőségét, a társadalomra és a hadseregre gyakorolt tényleges, vagy vélt hatását. Munkámban nagyszámú forrásra támaszkodva próbálom lehetővé tenni a téma objektív megítélésének lehetőségét.

**VEZETŐ SZEREPRE KÉSZÜLŐ ÉS VEZETŐ BEOSZTÁST
BETÖLTŐ NŐK A HATÁRŐRSÉGNÉL**

Szerző: JESZENEI HAJNALKA
(ZMNE KLHTK Határrendészeti és -védelmi vezetői szak)

Konzulens: Dr. Gubicza József határőr alezredes, egyetemi docens

Munkám során kutatási célként tűztam ki, hogy összevegyem, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen és a Rendőrtiszti Főiskolán tanuló határőr hallgató lányok, — akiknek célja, hogy a Határőrség állományában évekkel később vezetőként dolgozzanak —, hogyan vélekednek a vezetői szerepről, valamint a már hivatásos tisztként a Határőrség állományában vezetőként, illetve vezető irányító szervnél dolgozó nők, hogyan jellemzik helyzetüket, és ezen megállapításokból következtetéseket vonnak le és ha lehetséges ajánlásokat, javaslatokat fogalmaznak meg.

Vizsgálódásom során kutatási módszerként alkalmaztam, hogy személyes interjúkat folytattam a Határőrség állományában már hivatásos tisztként vezetői, illetve vezető irányító szervnél beosztásban lévő határőrnőkkel. A Határőrség hallgatói állományának női tagjai körében, akiknek egy része a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen, egy része pedig a Rendőrtiszti Főiskolán tanul kérdőíves felmérést végeztem.

Vizsgálódásom során arra a végkövetkeztetésre jutottam, hogy a Határőrségnél a vezetői szerep betöltése nagyon nehéz feladat, hiszen a hivatásos pálya rendkívül nagy és sok követelményt állít, de akarattal, megfelelő előképzettséggel és persze kellő adottságokkal nemektől függetlenül meg lehet felelni a vezetőkkel szemben támasztott követelményeknek.

Munkám során rá kívántam világítani, hogy egy jó vezető attól lesz jó vezető, hogy megfelel a vezetőkkel szemben támasztott általános és szakmai követelményeknek, valamint attól, hogy jó menedzser is egyben. Megítélésem szerint, hogy valaki jó vezető-e vagy sem, nem függ a nemektől.

A STRESSZ ÉS A VEZETÉS HATÁSA, VALAMINT KÖLCÖNHATÁSA A HIVATÁSOS ÉS A CIVIL PÁLYÁN

Szerző: KÓMÁR VIKTÓRIA
(ZMNE KLHTK Határrendészeti és -védelmi vezetői szak)

Konzulens: Lipták Marcell hadnagy

A stressz napjaink velejárója. Akinél ez jelen van, ezzel kel reggel és ezzel fekszik este. Napjait áthatja az aggodalom a munka, a család, az időbeosztás vagy az egészségi állapot miatt. A XIX. század embere ebbe születik bele, és csupán tűrőképességétől függ, áldozatává válik-e egy olyan „betegségnek”, amelyet a környezete: az állandó rohanás, a feszített munkatempó és a növekvő igények idéznek elő számára. Tőle, saját szellemi és fizikai állapotától függ, hogy felveszi a harcot a stressz ellen és a pozitív hatásokat szűri, vagy lemerevedik a stressz hatására, esetleg menekül előle és megtapasztalja káros következményeinek valamelyikét.

A stressz a fokozottabb igénybevételt igénylő munkát végző személyek esetében mindig gyakoribb, legalábbis a veszélye erőteljesebben fennáll. A hivatásos (és egyéb, nagyobb felelősséggel járó — pl. orvosok —) pályán tevékenykedők esetében éppen ezért fokozottabb védelemre is szükség lenne, amely még napjainkban sem biztosított megfelelő mértékben. Mind a civil, mind a hivatásos pályán a munkával kapcsolatos legfőbb stresszforrásként azonban a vezetői munkát értékelem. Ez a tevékenység ugyanis az emberi élet minden egyéb területére is kihatással van. Stresszes a vezető és stresszes a beosztott — mindketten a rossz irányítás áldozataivá válhatnak. A munkahelyi stressz azonban nem csupán a munkahelyen, hanem azon kívül is fennmarad, sőt a külvilág és a környezet minden egyes rezdülése befolyással bír alakulására, kifejlődésére.

Fontos lenne, hogy a vezetési és szervezetrányítási módszerekről tartott előadásokat gyakrabban vezessék be a gyakorlatba, hogy minél több esetben sikerüljön a helyes döntés meghozatala, a megfelelő vezetői stílus(ok) kiválasztása. Ez azonban a jövő generációjának feladata: hatékony módszerekkel irányítani a rájuk bízott embereket, felkészülni a nehézségekre és felkészíteni az állományt a nehézségek következményeire.

A CSEH ÉS A MAGYAR TISZTI HALLGATÓK PÁLYAMOTIVÁCIÓJÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÓ ELEMZÉSE

Szerző: MARTON MELINDA
(ZMNE BJMKK Gazdálkodási szak)

Konzulens: Dr. Szelei Ildikó százados, egyetemi docens

A NATO-hoz való csatlakozás után minden hadseregnek újabb előírásoknak, feladatoknak, elvárásoknak kell megfelelnie. Egy kisebb, professzionális hadsereget kell felállítani, mely eléréséhez modernizációra, szemléletváltozásra, a személyi állomány motiváltságára van szükség. A hadsereg társadalmi megítélése eközben változik, a katonai hivatás presztízse csökken, és egyre több, polgári szakmára jellemző vonásokkal rendelkezik.

A fiatalok manapság keresik a kiutat ebből a gyakran kilátástalan életből. A munkanélküliség egyre nagyobb méreteket ölt, mely arra kényszerít bennünket, hogy egy biztos lábakon álló szakmát, pályát válasszunk, mely egzisztenciát tud nyújtani nekünk és leendő családunknak.

Készítettem egy összehasonlító elemzést a cseh és a magyar tiszti hallgatók körében, mely megvilágítja a hallgatók pályaidentifikációját, honvédséggel szembeni elvárásait, valamint a honvédség tekintélyét az adott országban.

A kapott eredmények vizsgálata után következtetéseket vontam le, próbáltam megvilágítani a problémákat, javaslatokat igyekeztem megfogalmazni, hogy hogyan lehetne a leendő tisztek kezdeti motiváltságát meghosszabbítani, nem csak a képzés végéig, hanem egész tiszti pályájukon.

**AZ ÉRDEKKÉPVISELETI SZERVEK SZEREPE, FELADATA ÉS
MŰKÖDÉSE A RENDVÉDELMI SZERVEKNÉL, KÜLÖNÖSEN A
HIVATÁSOS TŰZOLTÓSÁGOKON**

Szerző: PÁNTYA PÉTER
(ZMNE BJKMK Védelmi igazgatási szak)

Konzulens: Dr. Horváth László alezredes, egyetemi docens

Dolgozatomban be kívánom mutatni magukat a rendvédelmi szerveket érintőlegesen, valamint működési körüket. Hivatásos állományúként személyesen is érintett vagyok ebben. Kitérek a fegyveres és rendvédelmi szerveknél hivatásos állományban lévőkre vonatkozó speciális helyzetre, jogokra és kötelességekre.

Ismertetem az e területen lévő illetményrendszert, ami nagymértékben eltér a civil szférához képest. Az egyéni érdekérvényesítési lehetőségek mellett ismertetem a rendvédelem területén működő szakszervezeteket és tevékenységüket, lehetőségeiket. Kitérek a szakszervezeti szövetségekre is.

A dolgozhat címében is olvasható, hogy elemezni kívánom a hivatásos tűzoltók érdekérvényesítési lehetőségeit, a területen működő szakszervezeteket. Különös figyelmet fordítok a hivatásos tűzoltók reprezentatív szakszervezetére, amely a Hivatásos Tűzoltók Független Szakszervezete.

Nem kerülhető meg a témához kapcsolódóan, hogy magát a Tűzoltóság szervezetrendszerét ne ismertessem, így egy általános ismertető formájában bemutatom a Magyar Köztársaság területét védő Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóságok felépítését és kapcsolatait az országos szervekhez.

Meg kívánom a dolgozatban vizsgálni, hogy egy rendvédelmi területen szolgáló hivatásos számára milyen korlátok és lehetőségek vonatkoznak és ezt milyen illetményrendszerrel kompenzálja az állam. Az egyéni és a kollektív érdekérvényesítés milyen módon működik, és hogyan lehetne hatékonyabbá tenni, mely területeken kellene változtatásokat eszközölni.

NEMZETKÖZI I. TAGOZAT

AUDIO PROCESSING

Author: IULIAN LAZAR
(Military Technical Academy)

Consultant: Laurentiu Margarit, Conf. dr. ing.

Annotation: Audio processing covers many diverse fields, all involved in presenting sound to human listeners. Three areas are prominent:

- (1) high fidelity music reproduction, such as in audio compact discs,
- (2) voice telecommunications, another name for telephone networks,
- (3) synthetic speech, where computers generate and recognize human voice patterns. While these applications have different goals and problems, they are linked by a common umpire: the human ear.

Digital Signal Processing has produced revolutionary changes in these and other areas of audio processing.

FLOW CONTROL OF THE HYPERSUSTENTATION SURPHACES

Author: DANIEL BOSNICEANU
(Military Technical Academy)

Consultant: Constantin Rotaru, Prof. dr. ing.

Control of the airflow around an airfoil is one of the basic tasks in the design of an aircraft wing, where the aim is to manipulate the aerodynamic forces. This manipulation can have different reasons, like the creation of a high lift for big parts of the wing during take-off and landing (high-lift-devices) or temporary increase of lift or drag for particular parts of the airfoil in order to create forces and moments to control the airplane's movement (rudders). Today, this flow control is done by mechanical, moving control surfaces integrated into the aircrafts structure. These control surfaces have the disadvantage of being heavy, expensive and sensible to malfunctions due to their mechanical complexity. One of these alternative concepts is called the "fluid rudder", and is based on the injection of pressurized air at the trailing edge of the airfoil into the main flow. These jets of pressurized air interact with the flow, resulting in a variation of the lift and drag on the airfoil. This new approach eliminates the disadvantages of a mechanic control device mentioned above, as the installation of ducts of pressurized air into the airplanes structure is easier and less complex. On the negative side, the need for pressurized air results in a higher need for energy to operate the device. Furthermore, the effectiveness of this device, in terms of gain in lift and drag, has yet to be proven in comparison to mechanic control devices. In the numerical part, flow around a NACA 0012 airfoil was to been simulated. A three-dimensional geometric model and a mesh have been generated and numerical calculations have been realized by using commercial CFD software. Different studies have been realized to verify the ability of the numerical approach to simulate the flow around the airfoil and the quality of the gained results, such as the influence of mesh finesse and the influence of different boundary conditions. The mesh creation has been executed under the aspect to prepare a future automation of geometry and mesh creation, in order to optimize the geometric parameters of the blowing system.

AERODINAMICS STUDY OF THE RUDDER OF
AN AIR-CUSHION VEHICLE

Author: RAZVAN CIOBOTARU
(Military Technical Academy)

Consultant: Emil Avram, Prof. dr. ing

Summary The paper shows the aerodynamic study of the rudder of an air-cushion vehicle determines the aerodynamic force components action on the rudders for three construction variants, with one, two and three rudders. 3d model carried out using SolidWorks, followed by a modelling of wind flow carried out with the help of FlowWorks program.

Several construction solutions are known in the literature of the directional control of air-cushion vehicles (hovercrafts). More complex solutions, involving 2 to 4 orientating propellers are known as well as simpler ones, where the control is achieved by orientating wing segments (rudders) that direct the traction propeller air jet. In the latter category, construction variants are known with one, two and three rudders. To evaluate the efficiency of these solutions, an aerodynamics study was carried out on a 3D model, using FloWorks program. For the three variants, the air movement around the model created with SolidWorks program was studied at a speed of 40 m/s (corresponding to maximum speed). The study was repeated for several steering angle values (0° , 5° , 10° 45°). Speeds and pressures distribution, air flow lines, the resultant value of pressure forces on rudders surfaces and the torque value in the rotational axis of the rudder were determined for each position. By using the Motion program included in Cosmosworks packet the system movement was simulated and the values were measured of the reaction forces transmitted to the hull of the craft that produce the change of the movement direction. For each of the constructive solutions, the variation curves of forces were traced with reference to the steering angle.

EVALUATION OF TRACKED INFANTRY FIGHTING VEHICLES

Author: ROMAN ROSTÁS
(University of Defence / Faculty of Economics and Management)

Consultant: Jaromir Mareš, Lt. Col., ing., CSc

Author works with tracked fighting vehicles of NATO member states. Work is focused on sumaring parameters of tracked infantry fighting vehicles and their evaluation. Author used his own method to evaluate correlation between parameters of vehicles. Main objective of work is help to commander during decision-making process.

PROGRAMMABLE FUNCTION GENERATOR

Author: FLORIAN PALADE
(Military Technical Academy)

Consultant: Nicusor Barsan, Conf. ing.

Annotation: Function Generator refers to a system that generates signals with many waveforms. A function generator uses digital components to generate the waveforms and to adjust their parameters. The digital generator differs from the analogical one not just because it can be digitally controlled, but because it works with signal samples that are stored in a memory. There are many ways to generate signals, but one of the easiest method is called Direct Digital Synthesis.

In DDS method the samples are stored in a memory that can also be called LookUp Table. The DDS method can be easily implemented in many digital systems like microcontrollers, field programmable gate arrays and digital signal processors.

This presentation also includes program code for a DDS implementation in microcontrollers for a better understanding of the method.

METHODS FOR AUTHENTICATION USING BIOMETRICS

Author: FLORIN PANTA
(Military Technical Academy)

Consultant: Victor Valeriu Patriciu, PhD

Accurate automatic personal identification is critical in a variety of applications in our electronically interconnected society. Biometrics, which refers to identification based on physical or behavioral characteristics, is being increasingly adopted to provide positive identification with a high degree of confidence. Among all the biometric techniques, fingerprint-based authentication systems have received the most attention because of the long history of fingerprints and their extensive use in forensics. However, the numerous fingerprint systems currently available still do not meet the stringent performance requirements of several important civilian applications. This paper presents an algorithm for fingerprint recognition.

AUTOMATIC PROCESS OF CREATION AIRCRAFT GEOMETRY FOR AERODYNAMIC AND STRENGTH ANALYSES FOLLOWING THE EXAMPLE OF MULTI-PURPOSED FIGHTER

Author: MACIEJ ŁECKI
(Military University of Technology in Warsaw, Poland)

Consultant: Stanisław Kachel, Col. Nationality, PhD

The paper introduces problem of aircraft geometry creation in engineer graphic system CAD/CAM/CAE (Unigraphics NX). It shows the possibility of using GRIP programming language to the automatic process of solid modeling and advantages resulted. Next, the issues of unassisted reading of measurement points stored in sets are discussed, together with spline curve drawing and surface generating. The paper contains description of individual stages of automatic modeling and programme servicing as well.

NEMZETKÖZI II. TAGOZAT

**PROJECT AND RESEARCH MINIATURIZED BARREL LAUNCHING
SYSTEM (MBLS) CALIBER 6,35 MM**

Author: MONIKA NIEDZWIEDZ
(Military University of Technology, Faculty Mechatronics)

Consultant: Ryszard Wodźniak, Col. dr. ing. PhD

The Section of Special Design and Ballistics Military University of Technology is carrying numerous research development works in the field of firearms design and usage. In some of these works students from scientific Club of Mechatronics take part. One of their area of activity concerns Miniaturized Barrel Launching System (MBLS).

The first step which must be done is to collect data about effectiveness their balls against different targets, among others-simulated human body. Obtained results will allow to improve existing methods of defense against MBLS. Moreover the methods of identification of such weapon should be suggested. Result of undertaken work can be implemented. They will be helpful for safety procedures development, which will improve citizens, and VIPs protection against assassinations or terrorist attacks.

Results from first stage of research are presented this paper. The object of work is presented and definition of MBLS given. Some samples of MBLS implementation from historical and present point of view are described. The brand new small arms classification was proposed which included MBLS. The characteristics of developed and manufactured MBLS caliber 6,35 mm are presented as well some results of initial tests. The are of further works was also determined.

THE SELECTION OF OPTIMAL HYBRID SYSTEMS STRUCTURE FOR WHEELED ARMoured VEHICLE

Author: FILIP POLAK
(Military University of Technology, Mechanical Faculty)

Consultant: Jerzy Walentynowicz, Col. dr. ing. PhD

More and more vehicles is driven by hybrid systems. This fact concern also vehicles used in army within a framework of developing vehicles also called All Electric Combat Vehicle. The aim of this presentation is analysis of properties different hybrid propulsion types and presentation optimal solution of power transmission system for armoured light tactical vehicle DZIK (wild boar). Analysis take into consideration following structures of hybrid systems: parallel, serial and mixed. On the basis of test results of EEC, FTP—75 and others, characteristics were determined. There were also determined vehicles range, power (acceleration) and emission of toxic compounds, based on simulation and dependently on construction solution. Tests are held with the assistance of ADVISOR software, AVL company.

MULTINATIONAL LOGISTICS CHALLENGES DURING LOGISTIC SUPPORT OF THE MISSION

Author: IVO HANZELKA
(University of Defence / Faculty of Economics and Management)

Consultant: Zbysek Korecki, Col. ing.

The thesis addresses and indicate how to resolve some interoperability issues. It identifies logistic challenges and constraints, but also potential benefits of the multinational logistics. It covers some new trends regarding logistics responsibilities during missions. A part of this thesis handles planning process, which is based on several significant factors with main influence to planning and executing period. These significantly important factors are Lead Nation, Role Specialist Nation, procedures, principles and documents which should be considered to achieve operational effectiveness and efficiency.

COMBAT EFFECTIVENESS OF MODERN AIR CANNONS IN AIR COMBAT MANEUVERING

Author: ALES SVOBODA
(University of Defense)

Consultant: Miroslav Janosek, Lt. Col. ret. dipl. ing. PhD

This paper analyses the combat effectiveness of air cannons in terms of their usage in close-range aerial maneuvering combat (air combat maneuvering, ACM). Presented are the specifics of ACM as well as of Gatling cannons. The emphasis is laid on the calculation of the probability of kill by a cannon burst, while particular factors, which influence this probability, are analysed. The conclusive part compares the performance of chosen air cannons in terms of energies of variously long cannon bursts as well as the possibilities of cannon fire of the most spread or perspective fighter airplanes.

WOMEN IN ARMY

Author: VERONIKA TÓTHOVA
(Academy of Armed Forces of gen. M.R. Štefánik)

Consultant: Maria Martinská, PhD assistant

For more than five millenniums warfare was the men domain but in the last four decades has women become the stable part of many military organization. Differences between men and women possibilities are still to a great extent untouched.

In the recent years the number of women who are serving as professional soldiers has increased. The interest about this walk of life is increasing and number of women-soldiers of armed forces is increasing as well.

This ascending trend brings new knowledge but also questions and problems which are concerning this field of professionalisation in most of countries of NATO.

In my paper work I have theoretically remitted on professionalisation of armed forces of Slovak republic and position of Slovak women in this modern warfare.

CURRENT QUESTIONS OF TERRORISM

Author: PETRA DUDZÁKOVÁ
(Academy of Armed Forces of gen. M.R. Štefánik)

Consultant: Ladislav Hofreiter, Ass. Prof. PhD

Current questions of terrorism is the main problem of discussion between people. It does not matter if between civilian or military people. The phenomenon of terrorisms received a new dimension after the 11th of september 2001. Most countries, regardless of their culture, nationality and other differences, decided of face jointly this threat and started do act with determination. The era of pragmatic tolerance and acceptance of terrorism ended and a new era of deciding war against terrorism as a means of solving social problems started.

The Slovak Republic also joined the „anti – terrorist coalition” since it is immune against neither international nor domestic terrorism. The Slovak Republic condemned the terrorist attack onto the US and offered its capacities for the operations of the US and other NATO member states against Taliban, while, at the same time, gradually adopting its own measures to fight back terrorism.

INSTITUTIONAL MEMORY OF MILITARY ORGANIZATIONS

Author: VLADIMÍR DULA
(Armed Forces Academy)

Consultant: Petr Vsetecka, Ass. Prof. ret. Col. PhD

This project deals with the specific part of knowledge management – institutional memory. Its goal is to clarify the basis of building effective institutional memory in the military organizations. It goes into work with the knowledge in the area of the Armed forces of the Slovak Republic.

The civil theory is supplemented, transformed and adapted for armed forces' needs and interests. The main intention is possible implementation in the military.

There is an analysis of experts' experiences, who work in the military knowledge operation surroundings in military units, but in missions abroad, too.

In the last part of the project are recommendations for practice and perspectives of improvement in the area of the military institutional memory.